ILm o'zni bilmakdir

Ma'rifat

МАЪРИФАТ ✵ ХАЛҚ ЗИЁЛИЛАРИ ГАЗЕТАСИ

1931 йилдан чиқа бошлаган | 1997 йил 22 февраль, шанба | Баҳоси сотувда эркин нархда. | № 16 (6912)

Da'vat

Қалблар қурол билан эмас, муҳаббат ва олижаноблик билан забт этилади.

Спиноза

Ibrat

Оролбўйи ҳудудида ягона Нукус ҳунармандчилик лицейида «Бадиий ҳунар музейи» очилди. Ҳозир тўртта бўлимдаги миллий кийим-кечаклар, тақинчоқ ва безаклар, уй-рўзғор буюмларидан иборат бир ярим мингдан кўпроқ экспонатлар ўқувчиларда миллий қадриятларни чуқурроқ ҳис қилишда ўзига хос ёрдам бермоқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ИНСОН МАНФААТЛАРИНИ ТАЪМИНЛАШ БОРАСИДА 1997 ЙИЛДА АМАЛГА ОШИРИЛАДИГАН ТАДБИРЛАР ДАСТУРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон фуқаролари манфаатларини таъминлаш учун зарур ҳуқуқий ва иқтисодий шарт-шароитларни барпо этиш, шахс ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаш, демократик ва маънавий қадриятларни ривожлантириш, шунингдек, иқтисодий ислоҳотларнинг ижтимоий йўналишини кучайтириш, кишиларнинг турмуш даражаси ва фаровонлигини ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Вазирлар Маҳкамаси комплекслари, ҳудудий органлар ва республика жамоат ташкилотлари томонидан тайёрланган «Инсон манфаатларини таъминлаш борасида 1997 йилда амалга ошириладиган тадбирлар дастури» қабул қилинсин.

2. Тадбирлар дастури ижро этиш учун

ҳокимият ва бошқарувнинг тегишли давлат, нодавлат ва ҳудудий тузилмаларига юборилсин.

Бу тузилмаларга тадбирлар дастурида кўрсатилган вазифаларни амалга ошириш бўйича муайян тармоқ ва ҳудудларга доир зарур тадбирларни ишлаб чиқиб, қабул қилиш вазифаси юклансин. Бу ўринда гап ҳар бир шаҳар, қишлоқ, ҳар бир кишининг манфаатини таъминлаш хусусида бориши лозимлиги инобатга олинсин.

3. Матбуот Давлат қўмитаси, Ўзтелерадио, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, республика оммавий ахборот воситалари қабул қилинган дастурда кўзда тутилган, жамиятимизни демократлаштириш, кишиларнинг турмуш даражаси ва фаровонлигини ошириш борасидаги тадбирларнинг тутган ўрни ва аҳамиятини кенг тушунтиришни таъминласинлар.

4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси комплекслари кўрсатилган тадбирларнинг тармоқлар ва ҳудудлар бўйича бажарилиши ҳақидаги ахборотни йиғиш ва умумлаштиришни йўлга қўйган ҳолда, қабул қилинган дастурнинг муайян бандлари бажарилишини йилнинг ҳар чорагида назорат этилишини таъминласин. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси йиғилишларида ҳар чорак якунлари бўйича манфаатдор орган ва тузилмалар иштирокида дастур бажарилишининг бориши кўриб чиқилсин.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ў. Султонов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамаси Раиси И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1997 йил 19 февраль.

O'zbekiston — Litva

ТАШРИФ ЛАВҲАЛАРИ

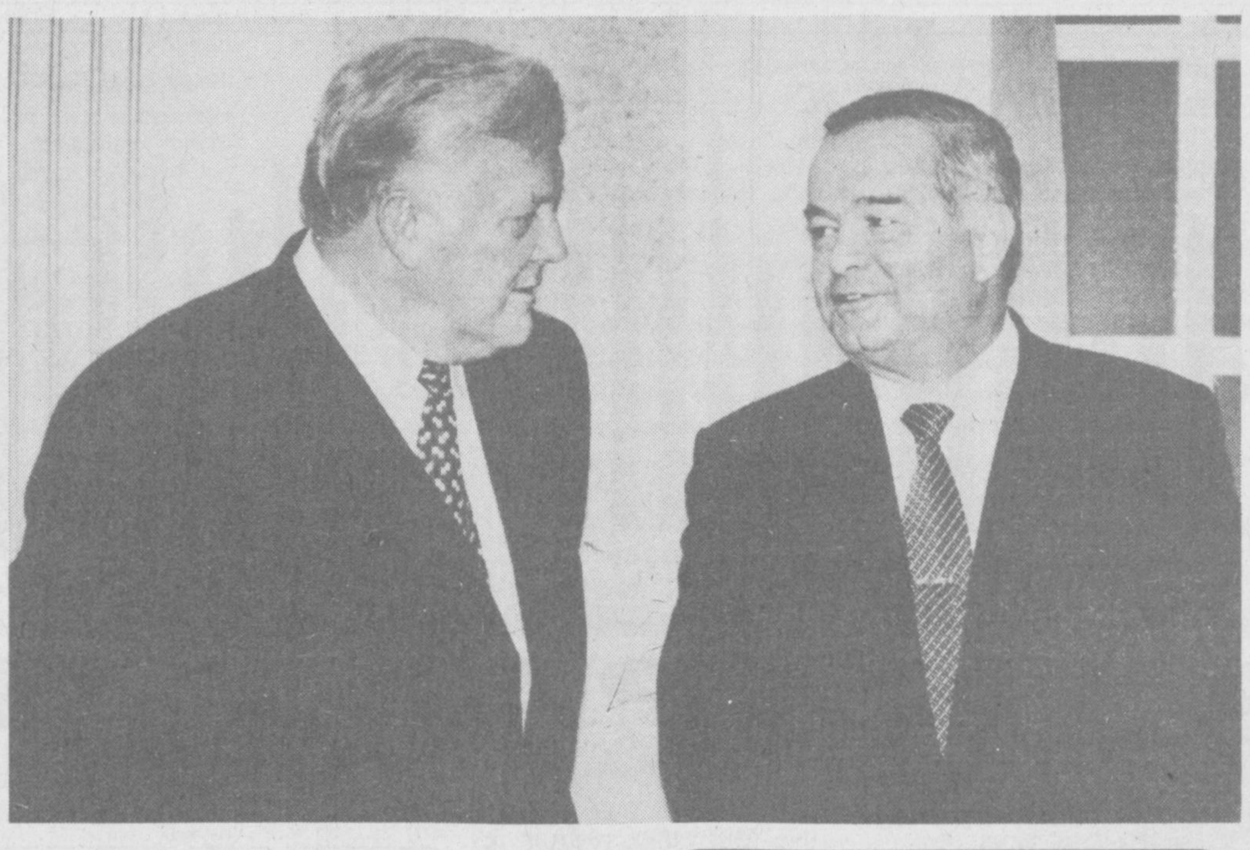

Ўтган куни Тошкентнинг Дўрмон қароргоҳида мамлакатимизга расмий ташриф буюрган Литва Республикаси Президенти Алгирдас Бразаускасни расмий кутиб олиш маросими бўлди.

* * *

Маросимдан сўнг давлатимиз Президенти Ислом Каримов ва Литва Республикаси Президенти Алгирдас Бразаускас ўртасида яккама-якка суҳбат бўлиб ўтди. Унда икки мамлакат ўртасидаги дўстона муносабатлар ва ҳамкорликни кенгайтириш, минтақавий ва халқаро доирадаги айрим муаммолар билан боғлиқ масалалар хусусида фикр алмашдилар.

* * *

Суҳбатдан кейин президентлар иштирокида Ўзбекистон ва Литва Республикалари расмий делегацияларининг кенгайтирилган таркибдаги музокаралари бўлиб ўтди. Унда Ислом Каримов икки давлат ўртасидаги алоқаларнинг аҳамияти ҳақида сўзлаб, жумладан, Ўзбекистон маҳсулотларини экспорт қилишда Литва бандаргоҳларидан фойдаланиш ҳар икки томон учун фойда келтиришини таъкидлади.

* * *

Алгирдас Бразаускас: «Ўзбекистон Литванинг Марказий Осиё минтақасидаги энг йирик ҳамкори бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади. Биз Ўзбекистон билан ҳамкорлик қилиш мумкин бўлган соҳалар рўйхатини янада кенгайтириш тарафдоримиз. Мамлакатимиз ўртасидаги масофанинг узоқлигига қарамай, Ўзбекистоннинг салоҳиятли шерик экани бизни ҳамиша рағбатлантириб туради».

* * *

Литва Президенти давлатимиз раҳбарининг коммуникация ва транспорт соҳаларида ҳамкорлик қилиш, енгил ва озиқ-овқат саноати тўқимачилик тармоқларида қўшма ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш тўғрисидаги таклифларини қўллаб-қувватлади.

* * *

Шунингдек ўзаро ҳисоб-китобларда клеринг тизимини йўлга қўйиш ва бу борада қўшма комиссия тузиш масаласи ҳам муҳокама этилди.

* * *

Ҳужжатлар имзоланди ва икки давлат Президенти учрашуви якунлари бўйича қўшма баёнотга ҳам имзо чекдилар.

* * *

Ўзбекистон ҳукумати билан Литва ҳукумати ўртасида автомобиль транспортида ва халқаро йўловчи ҳамда юк ташиш тўғрисидаги, темир йўл транспорти соҳасида ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги ва Ўзбекистон Республикаси юкларини Клайпеда бандаргоҳи орқали ташиш учун транспорт ва бошқа хизматлар кўрсатиш ҳақидаги битимлар имзоланди.

* * *

Ҳужжатларни имзолаш маросимидан сўнг, одатдагидек, икки давлат раҳбарлари маҳаллий ва хорижий оммавий ахборот воситалари вакиллари билан учрашиб, музокаралар якунларига доир саволларга жавоб бердилар.

JUMLADA JAHON

- **БМТ Бош котиби Кофи Аннандан Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга ўзининг Бош котиб этиб тайинланганлиги муносабати билан йўллаган табрик мактуби учун миннатдорчилик изҳор этилган ҳамда бундан буёнги ўзаро ҳамкорликларнинг янада равнақ топишига умид билдирилган мактуб келди.**

- **«Ўзбекинвест» экспорт-импорт миллий суғурта компаниясини ташкил этиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони чиқди.**

- **«Муборак ҳаж зиёратига борувчиларга ёрдам кўрсатиш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори чиқди.**

- **Қадимий Хива ва Бухоро шаҳарларининг 2500 йиллик юбилейига тайёргарлик кўриш ва ўтказиш бўйича республика ташкилий қўмиталари аъзолари ушбу шаҳарларда бўлиб, умумжаҳон бўйича нишонланадиган бу санага тайёргарлик ишларини кўздан кечиришди.**

- **Брюссель шаҳрида бўлиб ўтган НАТОга аъзо давлатлар ташқи ишлари вазирлари учрашувида АҚШ давлат котиби Мадлен Олбрайт Россия билан НАТО яқин ҳамкорликни йўлга қўйиб, биргаликда умумий ҳарбий қўшин тузишлари даркорлигини таъкидлади.**

- **1996 йилда кучга кирган Грузия, Туркманистон, Озарбайжон ва Ўзбекистон ўртасидаги транспорт ҳамкорлиги келишувига Украина ҳам қўшилиш истагини билдирмоқда.**

Abiturient — 97

«АХБОРОТНОМА»НИ ҚАЕРДАН ТОПИШ МУМКИН?

Бу саволга жавоб беришдан аввал, «Ахборотнома»нинг учинчи сони нашрдан чиққанини таъкидлашни хоҳлардик. Унинг аввалги сонларидан фарқи шундаки, унда 1995 ва 1996 йил абитуриентлари жавобларининг фанлар бўйича самарадорлик даражаси вилоятлар бўйича солиштирилган. Шунингдек ўзбек тили ва адабиёти, Рус тили ва адабиёти (иккинчи тил), тарих, география, биология, химё, математика, физика, инглиз тили, француз тили ва немис тилидан янги тест материаллари берилган.

Энди сарлавҳамиздаги саволга жавоб: Тошкент шаҳрида Давлат тест марказидан пул ўтказиш йўли билан ёки шу марказнинг «Донишманд» жамғармасидан нақд пулга сотиб олиш мумкин. Вилоятларда эса Тест марказининг бўлимларидан (улар вилоят ҳокимликларида жойлашган) олишингиз мумкин.

МУХБИРИМИЗ.

Mavzuga qaytib

«БАЗМ ЭМАС, БАЙРАМ БЎЛСИН»

ёхуд ЯНА «ОҚШОМ» ТАШВИШЛАРИ ҲАҚИДА

Қўшним Сабоҳат опа маслаҳат сўраб қолдилар. Қизим битирув оқшомига икки минг сўм беринг, деяпти. Синф раҳбаридан сўраб кўринг, сал кейинроқ берсам бўладими? Ҳозир бир оз қийналиб турибмиз, адаси касалхонадалар. Тузалиб чиқсинлар, қизимдан боримни аярмидим!

Тавба, ахир, кечагина Янги йил оқшомида ўтириш қилишган эди. Унга ҳам 500 сўмдан йиғишганди. Байрам карнавалига эса 8000 сўмга артистлар гаплашишибди. Қизлар келинчаклардек узун, оппоқ кўйлакларда, йигитлар атрофида парвона. Бемалол рақс тушишяпти, ўқитувчиларидан бир оз ийманишмаяпти ҳам. Стол устида 20 дан ортиқ тувакда сунъий гуллар. Ҳар бирини 100 сўмдан «прокат»га олишибди. Стол тўла салқин ичимликлар. Кундуз соат 12 да бошланган карнавал кечки соат 7 ларгача давом этсада, улар: «Яна озгина ўтирсак бўларди», деб норизо бўлишди.

Орадан кўп ўтмай мактабни таъмирлаш учун мажлис чақирилиб, яна пул йиғишга келишилди. Ана шунда бойвачча ота-оналарнинг гапини эшитинг: РайОНОдан ёрдам сўраш керак...

Бир кунлик ўтиришга 1000 сўмдан пул бераётганлар мактабни таъмирлаш учун йиғилаётган 100 сўмга дод, деяпти. Ахир, шу мактабда эртага яна ўзининг қолган болалари ўқийди-ку!

Аввалги йили ҳам «Оқшом учун қанча пул йиғиш керак бўлса берамиз, ўғил-қизимиз ҳаётида бундай тантана бир марта бўлади», дейишганди.

Тўғри, етуклик шаҳодатномаси олинган кун, «Сўнгги қўнғироқ» ўқувчилик даврининг унутилмас кунлари. Фақат, ўйлаб кўрайлик. Аввалари шундай тантаналар ўқувчилар меҳнати билан ўтарди-ку! Ўзимиз сценарий ёзиб, ўзимиз шеър ёзиб, куй бастлаб, қўшиқлар айтардик-ку! Ҳозир эса санъаткорлар келиб хизмат қилишяпти. Оқшом дастурхонларини ота-оналар безашяпти. Никоҳ кунларигина кийиладиган оқ кўйлаклар битирув оқшомларида, байрам карнавалларидаёқ, мактаб даргоҳидаёқ кийиляпти. Кўп болали, ойлик билан ҳалол кун кечираётган айрим ота-оналарга шу пайтданоқ ташвиш тушган. «Сўнгги қўнғироқ»қа алоҳида, «Оқшом»га алоҳида кийим тиктириш керак.

Куласизми, куясизми, йил давомида кийилмаган форма биргина «Сўнгги қўнғироқ» учун, атиги бир кунга тиктириляпти. Яна барчаники ўша куни бир хил бўлиши керак. Оқ кофта, қора юбка, ўғил болалар учун қора костюм-шим. Ҳеч ким индамайди. «Нега йил бўйи ҳар хил кийим кийдинку, бир кунга форма кийяпсан? Ота-онангни қийнама, борингни кий», — дейдиган ўқитувчи ёки ота-она йўқ. Фарзандлар ўз ҳукмини ўтказиб бўлган. «Оқшом»ми, қаердан бўлса ҳам топасиз, кийимни ҳам, ўтириш-базм учун пулни ҳам. Бечора ота-она ўғил-қизимнинг кўнгли ўксимасин, дея топганини сарфлашга мажбур.

Бу йўл эса фарзандни нотўғри йўлга бошлаётир. Унинг талабларини оширмоқда. Айрим фарзандлар эса ҳозирданоқ ўқишни чала-ярим ўқиб, пул топиш йўлига кириб кетган. Балки тўйларда видео олиб юрган ўсмирларга кўзингиз тушгандир. Улар ҳам пул тўплаб, бир кунлик «Оқшом»га сарфлашни мўлжаллаб қўйганлар...

Сирасини айтганда, биздан катталар, кўп йиллик тажрибага эга устозлар бор. Улар аввалги битирув кечаларини эслаб, ҳозирги шароитда қандай ўтказиш зарурлигини ўйлаб, ўз фикрларини билдирсалар. Ёки халқ таълими услубчилари ва ижодкор ўқитувчилар байрам сценарийларини биргаликда ёзсалар, энг яхши сценарийлар рағбатлантирилса. Шунда ўқувчилар мазмунли ўтган битирув «Оқшом»ларини бир умр эслаб юрардилар. Қисқаси, битирув «Оқшом»лари ташвишга эмас, ота-оналар, ўқувчилар қувончига айлансин.

**Маҳмуда ВАЛИЕВА,
Тошкент шаҳар Юнусобод туманидаги 274-мактаб муаллимаси.**

Tajriba, sinov, natija

«МАКТАБ ЖАМҒАРМАСИ» — «МАҲОРАТ МАКТАБИ»ГА

Ховос тумани Усмон Носир номидаги 3-ўрта мактаб нафақат туманда, балки вилоятдаги илғор таянч мактабларидан ҳисобланади. Ҳозирда ушбу ўқув масканида 724 нафар йигит-қизлар малакали муаллимлар сабоғидан баҳраманд бўлишмоқда. Мисол учун: мактабнинг 7 нафар муаллими «Ўзбекистон халқ таълими аълочиси», 5 нафари эса олий тоифали эканлиги фикримизнинг яққол исботидир. Одатда қайси бир ташкилотдами ёки ўқув масканидами камчиликлар сабаби суриштирилса, албатта, моддий қийинчилик рўкач қилинади. Ёки шароитдан нолишга ўрганиб қолганмиз. Аслида-чи, бу саволга жавоб сифатида биз айнан шу 3-мактаб фаолиятини келтиришни ўринли деб билдик. Чунки мактаб мавжуд қийинчиликларни енгиш ва шароитдан чиқиш борасида ибрат олса арзигулик ишларни амалга оширган. Мактаб асосан мослаштирилган бинолардан иборат. Ҳозир авария ҳолатида. Спорт зали, мажлислар зали эса йўқ ҳисоби.

Булар мактабнинг шу кунлардаги долзарб муаммоларидан ҳисобланади. Лекин жамоа аъзолари мавжуд қийинчиликларни енгиш борасида сўнгги беш йил ичида қатор ютуқларга эришишди. Мисол учун ушбу маскан уч йилдан бери тумандаги мактаблараро танловда фахрли ўринларни олиб келади. Албатта, ушбу муваффақиятларда мактаб илмий бўлим мудири Х.Сулаймонов, маънавият бўйича директор ўринбосари А.Раҳмонбердиев, хотин-қизлар қўмитаси раисаси Б.Мамадиёрова, ўқитувчилар Р.Эшиев, Б.Норбутаева, Э.Аъзамовларнинг жонкуярлигини таъкидлаб ўтиш ўринлидир. Чунки ушбу ўқитувчиларнинг янгиликка интилишлари, изланувчанликлари, айниқса, янги педагогик технологияни ҳаётга изчил татбиқ этишга бўлган ҳаракатлари шубҳасиз эътиборлидир.

Сезган бўлсангиз, юқорида янги педагогик технология ҳақида айтиб ўтдик. Хўш, бу технологиянинг асоси нималардан иборат? Авваллари баҳолашда фақат бир усул. У ҳам бўлса, «5» баҳоли тизим мавжуд эди. Бугунги кунга келиб бу тизим ўзини кўп жиҳатларда оқлай олмади. Бу борада янги рейтинг ва тест усули жорий этилдики, у ўзининг қулайлиги ва ҳаққонийлиги билан қисқа даврда кўпчиликка маъқул тушди. Шу сабаб, ўқув масканларида ана шу усулдан кенг фойдаланишга ўтилди. Бу эса айтиб ўтганимиздек, янги педагогик технологиянинг асоси бўлиб ҳисобланади. Мактабда ушбу технологияни жорий қилишда анча муваффақиятларга эришилган. Бунда услубий бирлашмалар ва маҳорат марказининг машғулотлари жамоа аъзоларига қўл келмоқда. Шунингдек, бунда «Маҳорат мактаби», «Мактаб жамғармаси», «Касб таълими ишлаб чиқариш устахоналари» каби бир қатор

(Давоми 2-бетда)

ОЙНАГА ҚАРАНГ-ЧИ НЕЧАНЧИ ЎРИНДА ЭКАНСИЗ 2 - бет

Мунаввар қорининг муаллимларга ҳадяси 3 - бет

«Тарихи Муллозода» 3 - бет

O'tkir burchak

СОТУВЧИ: — Э, озгина чала қолдирибсиз-ку.
САРТАРОШ: — Ора очиқ, яқинда харид қилганимда тарозидан уриб қолгансиз.

Рассом Абдурасул ҲАКИМОВ

«Муштум» журнали меҳмонимиз. «Ўткир бурчак»ка ҳажвий суратни ҳам унинг «дастурхони»дан олдик.
(4-бетга қаранг).

XABARLARI | **MMM**

ВИЛОЯТДАГИ ЭНГ КИТОБХОН ОИЛА

Навоий вилоятидаги А. Қодирий номидаги кутубхонада «Вилоятдаги энг китобхон оила» номли кўрик-танловни ўтказиш ишлари бошлаб юборилди. «Камолот» вилоят ёшлар жамғармаси билан ҳамкорликда ташкил этилаётган ушбу кўрик-танловнинг биринчи босқичи вилоятнинг барча туман, шаҳарларида ушбу ойнинг охиригача давом этиб, оилаларда миллий урф-одатлар тўғрисидаги адабиётларни мутолаа қилиш, оилавий китобхонликни кенг тарғиб қилиш мамлакатнинг ижтимоий-иқтисодий мафкурасини, моҳиятини янада чуқурроқ англатиш мақсадида ўтказилмоқда. Танловнинг вилоят бўйича якуний босқичи 14 март куни Навоий шаҳар «Камолот» жамғармаси вилоят бўлимининг ёшлар марказида бўлиб ўтади.

ҚАЙНОНАМ — ОНАМ МЕНИНГ КЕЛИНИМ — БОЛАМ МЕНИНГ...

Шерободод туман марказлашган кутубхоналар тизимига қарашли 24-тармоқ кутубхоначиси Назокат Тўрақулова ташаббуси билан маҳалла қўмитаси ҳамда Ҳамза номидаги 5-ўрта мактаб жамоаси биргаликда «Қайнонам — онам менинг, келиним — болам менинг» мавзусида баҳс, мунозарали кеча бўлиб ўтди. Унда туман хотин-қизлар қўмитаси раисаси Гулсум опа Ўтаева иштирок этиб, ҳозирги давр ва аёллар фаолияти ҳақида қисқагина маъруза қилди. Кечага ташриф буюрган Қори-Ниёзий ва Ғамбур кўчалари уй бекалари ўзларининг турмуш ва оила ҳақидаги саволларига мулоҳазали жавоблар олишди.

BIR TADBIRDA MING MA'NO

Termiz shahri bolalar san'at maktabida «Sizga armug'on...» nomli musiqali kecha bo'lib o'tdi. Unda Toshkent shahridagi san'at o'quv yurtida taxsil olaotgan Sho'rchilik 12 nafar iste'dodli talabalar o'zlarining ajoyib kuy qo'shiqlarini yig'ilganlarga arg'umon itishdi. Ularning har bir chiqishlarini katta qiziqish bilan tomosha qilgan o'quvchilariga qanot yasadilar.

MMM | **XABARLARI**

БУ ЖОЙЛАРНИ БИЛАСИЗМИ?

Норин тумани маданият ишлари бўлими, халқ таълими ва «Камолот» ёшлар жамғармаси ҳамкорлигида 1 ва 33-ўрта мактаб ўқувчилари ўртасида «Бу жойларни биласизми?» мавзусида беллашув бўлиб ўтди. Кечада иштирок этаётган ҳар иккала мактаб ўқувчиларига яшаб турган жойларидаги атама, ибора, қисқартмаларнинг маъноси, ҳамда ўқиётган мактабининг келажаги тўғрисидаги тасаввурларини саҳна кўринишлари орқали намоён қилиб бериш шартлари қўйилди. Ушбу шартлар бўйича 33-ўрта мактаб ўқувчиларининг эпчил, чаққон ҳаракатлари ва ҳозиржавобликлари ҳакамлар томонидан юқори баҳоланиб, ғолиб деб топилди.

МУАЛЛИФЛАР: F. JUMAEVA, С. ЖЎРАЕВА.

	Вилоятлар	Она тили: Ўзбек тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни	Она тили: Рус тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни	Математика: Ўзбек тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни	Математика: Рус тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни
1	Қорақалпоғистон Респ.	39.23	13	41.16	14	40.99	6	45.70	10
2	Андижон вилояти	45.72	7	47.05	10	42.88	4	49.29	7
3	Наманган вилояти	47.48	3	44.39	12	41.62	5	44.30	12
4	Фарғона вилояти	49.65	2	51.61	6	39.75	10	47.73	9
5	Бухоро вилояти	50.11	1	52.15	5	45.78	2	52.36	3
6	Хоразм вилояти	46.94	5	49.27	8	48.04	1	49.92	5
7	Сурхандарё вилояти	38.13	14	43.49	13	33.11	14	38.40	14
8	Қашқадарё вилояти	44.27	8	48.41	9	40.41	7	48.35	8
9	Жиззах вилояти	44.11	9	50.65	7	38.64	11	45.64	11
10	Навоий вилояти	43.91	10	45.98	11	33.95	13	39.41	13
11	Самарқанд вилояти	47.13	4	59.14	2	39.82	9	58.41	1
12	Сирдарё вилояти	41.88	11	53.34	4	36.12	12	49.29	6
13	Тошкент вилояти	41.68	12	53.85	3	39.88	8	50.00	4
14	Тошкент шаҳри	46.03	6	60.10	1	44.47	3	58.13	2

	Вилоятлар	Кимё: Ўзбек тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни	Кимё: Рус тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни	Тарих: Ўзбек тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни	Тарих: Рус тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни
1	Қорақалпоғистон Респ.	35.38	12	45.95	7	42.46	14	37.38	13
2	Андижон вилояти	41.34	7	54.63	1	48.71	9	43.02	9
3	Наманган вилояти	43.52	4	47.99	5	55.37	2	42.80	10
4	Фарғона вилояти	42.38	6	40.01	11	54.21	4	53.70	4
5	Бухоро вилояти	52.24	1	46.61	6	54.88	3	56.09	3
6	Хоразм вилояти	48.30	3	44.08	9	48.00	11	41.27	11
7	Сурхандарё вилояти	31.90	14	36.71	13	43.94	13	34.38	14
8	Қашқадарё вилояти	40.30	9	51.79	4	51.13	6	52.33	5
9	Жиззах вилояти	37.79	11	38.89	12	50.81	7	46.55	8
10	Навоий вилояти	38.66	10	36.63	14	48.03	10	39.64	12
11	Самарқанд вилояти	42.93	5	52.21	3	55.47	1	62.88	1
12	Сирдарё вилояти	35.28	13	40.15	10	48.96	8	48.02	7
13	Тошкент вилояти	41.01	8	45.48	8	46.67	12	50.19	6
14	Тошкент шаҳри	50.66	2	54.56	2	52.27	5	60.31	2

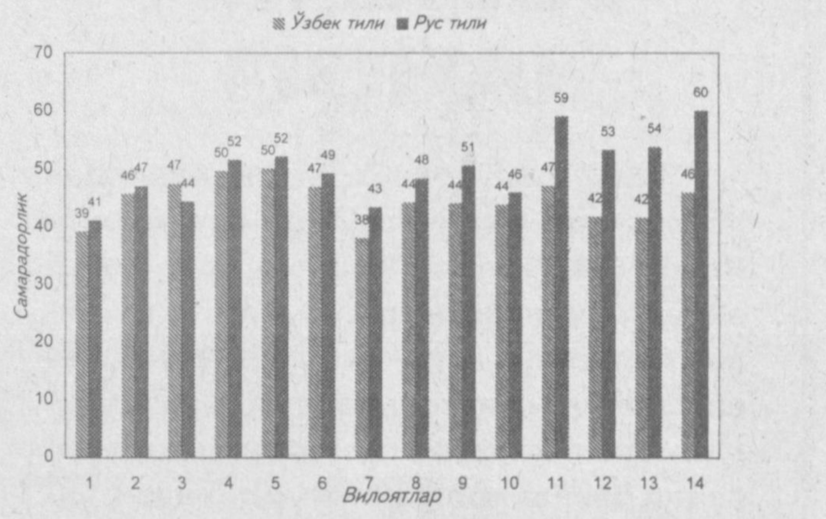

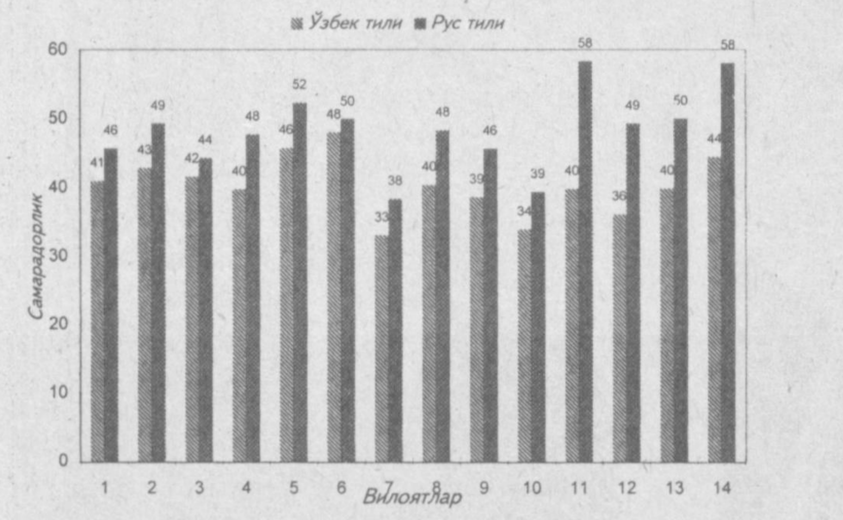

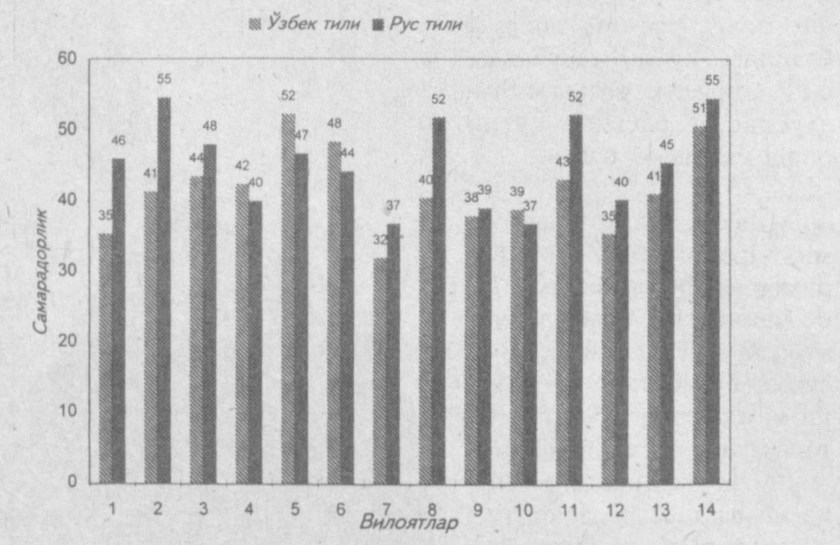

ОЙНАГА ҚАРАНГ-ЧИ...

Tahlil

Тест масалалари бўйича ёритилган аввалги мақоламизда вилоятлар таълим тизимидаги аҳволни тест марказининг диагностик таҳлиллари орқали ёритиб борамиз, деган дик. Қуйида «хамир учидан патир» маъносида Тест марказининг илк таҳлили — республикамиз олий ўқув юртларининг кундузги бўлимларига 1996 йил қабул танловида қатнашган барча вилоятлар ва Тошкент шаҳри абитуриентларининг фанлар бўйича самарадорлик кўрсаткичларини ҳавола қиляпмиз.

Ҳозирги замон тест технологияси усуллари мактабларда ўқув жараёнининг аҳволи, ҳар бир фан ва унинг бўлимлари юзасидан таълимнинг самарадорлиги ҳақида нисбатан тўла ва кенг тасаввур олиш имкониятини яратди.

Тест синовлари натижаларини махсус статистик дастур ёрдамида ишлаб чиқиш орқали республика олий ва ўрта махсус ўқув юртлари миқёсида йўналишлар ҳам мутахассисликлар бўйича барча абитуриентларнинг сифат кўрсаткичлари, вилоятларда, ҳатто ҳар бир туманда маълум фаннинг ўқитилиш ва таълимнинг ривожланиш даражаси аниқланди. Бу эса, таълимни қайта қуришнинг таркибий ўзгаришлари ҳақида муайян хулосаларга олиб келади. Бундан ташқари натижалар умумтаълим мактаб ўқитувчилари, методистлар ва илмий ходимлар учун республика мактабларида таълим жараёнини такомиллаштириш йўлларини ижодий белгилаш имкониятини яратади.

1996 йилда олий ўқув юртларига кириш учун жами 105097 нафар абитуриент тестларда қатнашиб, шундан 89028 нафари кундузги, 16069 нафари эса сиртқи бўлимларда тестдан ўтдилар.

Абитуриентлар жавоблари самарадорлиги республиканинг бир қатор вилоятларида тарих, биология ва бошқа баъзи фанлар бўйича таълим жараёнининг юқори эканлиги кузатилди.

1995 йилга нисбатан ўртача балларнинг умуман кўтарилганига қарамай, барча вилоятларда физика, кимё, математика фанлари бўйича йиғилган балларнинг нисбатан юқори эмаслигини таъкидлашни истаган фанлар бўйича паст кўрсаткичлар, айниқса, Сурхондарё, Навоий, Сирдарё вилоятларида ва Қорақалпоғистон Республикасида кўринади.

1996 йил ўзбек тилида тест топширилган фанлар бўйича Тошкент шаҳри, Бухоро ва Хоразм вилоятлари, рус тилида эса Тошкент шаҳри, Самарқанд ва Бухоро вилоятлари абитуриентлари юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Рус тилида тест топширган абитуриентларнинг билим даражалари (биология, тарих ва география фанларидан ташқари) ўзбек ва қорақалпоқ тилларида синовдан ўтган абитуриентларникига қараганда юқори эканлигини кўрсатди.

Қуйида Давлат тест маркази томонидан тайёрланган абитуриент жавоблари самарадорлигининг республика вилоятлари бўйича тутган ўрни ва тақсимот гистограммалари берилади. Марҳамат, ойнага қаранг ва албатта, ўзингизга тегишли хулосалар чиқарасиз, деган умиддамиз.

	Вилоятлар	Физика: Ўзбек тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни	Физика: Рус тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни	Биология: Ўзбек тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни	Биология: Рус тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни
1	Қорақалпоғистон Респ.	28.28	3	24.48	13	46.02	13	49.05	12
2	Андижон вилояти	26.71	8	24.39	14	52.51	10	51.43	9
3	Наманган вилояти	27.56	6	28.44	10	58.35	3	57.48	3
4	Фарғона вилояти	26.30	9	29.94	8	53.10	8	44.27	13
5	Бухоро вилояти	31.41	2	33.92	5	62.36	1	53.79	4
6	Хоразм вилояти	34.49	1	34.30	4	57.93	4	52.34	6
7	Сурхандарё вилояти	24.07	14	27.43	11	42.25	14	49.60	11
8	Қашқадарё вилояти	26.24	10	30.89	7	53.80	7	53.76	5
9	Жиззах вилояти	25.53	13	29.32	9	52.51	9	51.33	10
10	Навоий вилояти	26.24	11	27.40	12	54.05	6	43.70	14
11	Самарқанд вилояти	28.19	5	36.63	2	56.61	5	59.27	1
12	Сирдарё вилояти	25.84	12	35.26	3	47.63	12	51.52	8
13	Тошкент вилояти	26.94	7	31.93	6	50.39	11	52.25	7
14	Тошкент шаҳри	28.27	4	39.16	1	61.17	2	57.87	2

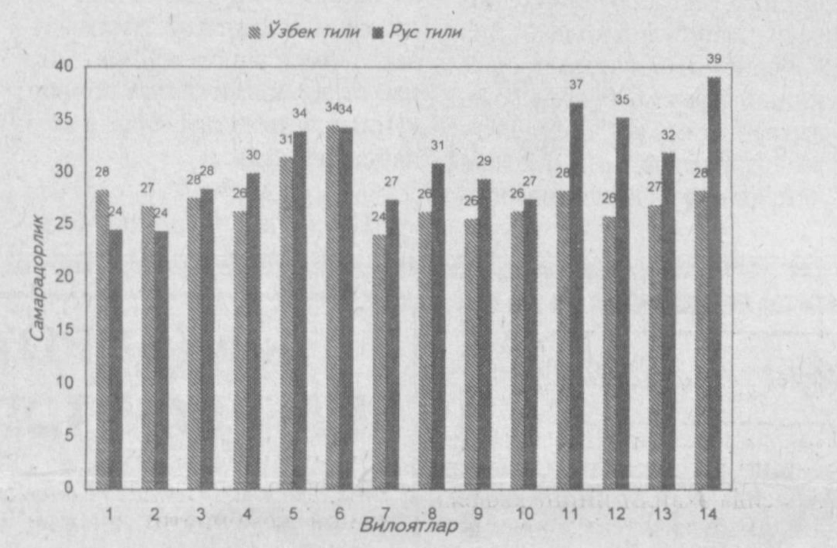

	Вилоятлар	География: Ўзбек тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни	География: Рус тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни	Инглиз тили: Ўзбек тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни	Инглиз тили: Рус тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни
1	Қорақалпоғистон Респ.	36.48	13	27.78	6	34.60	11	37.00	13
2	Андижон вилояти	44.57	7			38.47	6	46.19	11
3	Наманган вилояти	49.38	3	22.22	7	36.25	10	44.67	12
4	Фарғона вилояти	48.00	4			37.11	7	51.66	6
5	Бухоро вилояти	46.36	5			43.45	2	56.29	3
6	Хоразм вилояти	42.11	9	36.11	4	41.93	3	49.34	8
7	Сурхандарё вилояти	37.24	12			28.92	14	36.85	14
8	Қашқадарё вилояти	41.70	11	33.33	5	34.15	12	51.70	5
9	Жиззах вилояти	41.72	10			36.97	8	47.19	10
10	Навоий вилояти	49.56	2			33.04	13	47.75	9
11	Самарқанд вилояти	44.22	8	51.53	1	41.44	4	59.21	2
12	Сирдарё вилояти	50.23	1			36.45	9	49.73	7
13	Тошкент вилояти	33.78	14	41.27	2	39.51	5	55.68	4
14	Тошкент шаҳри	45.78	6	40.97	3	48.39	1	62.67	1

	Вилоятлар	Немис тили: Ўзбек тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни	Немис тили: Рус тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни	Француз тили: Ўзбек тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни	Француз тили: Рус тилида — Самарадорлик (фоиз ҳисобида)	Ўрни
1	Қорақалпоғистон Респ.	22.21	14	25.10	12	26.73	12	30.03	11
2	Андижон вилояти	28.99	3	30.67	9	30.46	5	35.56	9
3	Наманган вилояти	27.20	8	24.31	13	28.25	8	25.93	13
4	Фарғона вилояти	27.55	7	38.04	4	29.11	7	49.80	2
5	Бухоро вилояти	30.65	1	33.56	8	31.28	3	48.26	3
6	Хоразм вилояти	28.64	4	36.20	6	31.87	2	25.76	14
7	Сурхандарё вилояти	24.80	11	21.41	14	25.48	13	27.47	12
8	Қашқадарё вилояти	26.44	9	34.94	7	27.74	9	38.61	8
9	Жиззах вилояти	25.20	10	30.14	10	24.73	14	34.13	10
10	Навоий вилояти	23.70	12	28.68	11	26.83	11	39.14	7
11	Самарқанд вилояти	28.48	5	42.32	2	30.04	6	48.03	4
12	Сирдарё вилояти	22.59	13	40.97	3	27.27	10	40.48	6
13	Тошкент вилояти	28.16	6	37.59	5	30.77	4	42.95	5
14	Тошкент шаҳри	30.21	2	44.99	1	35.32	1	60.02	1

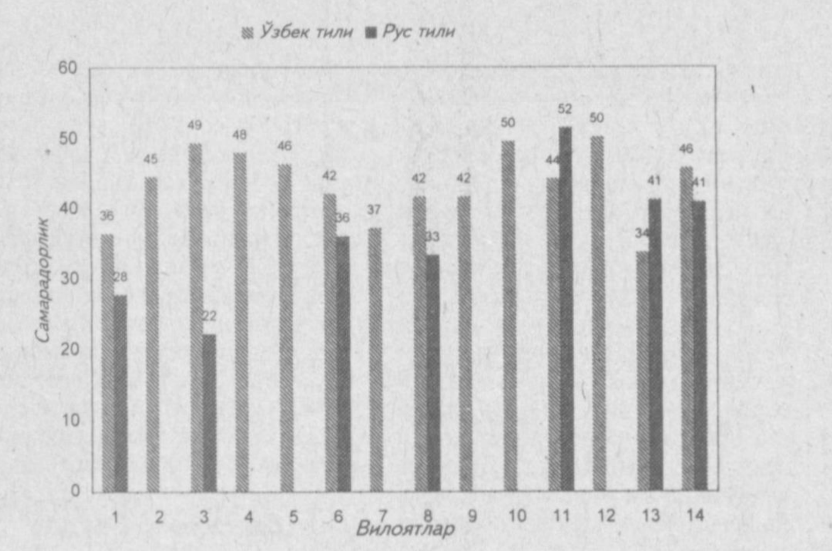

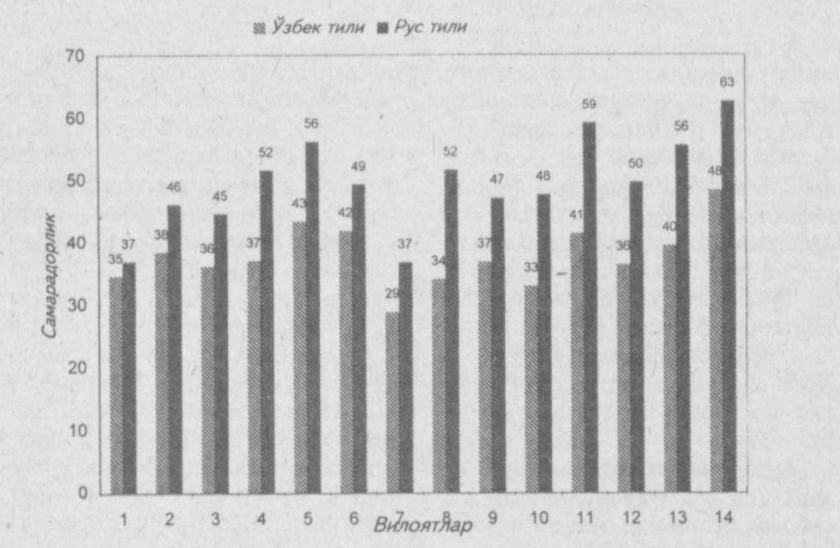

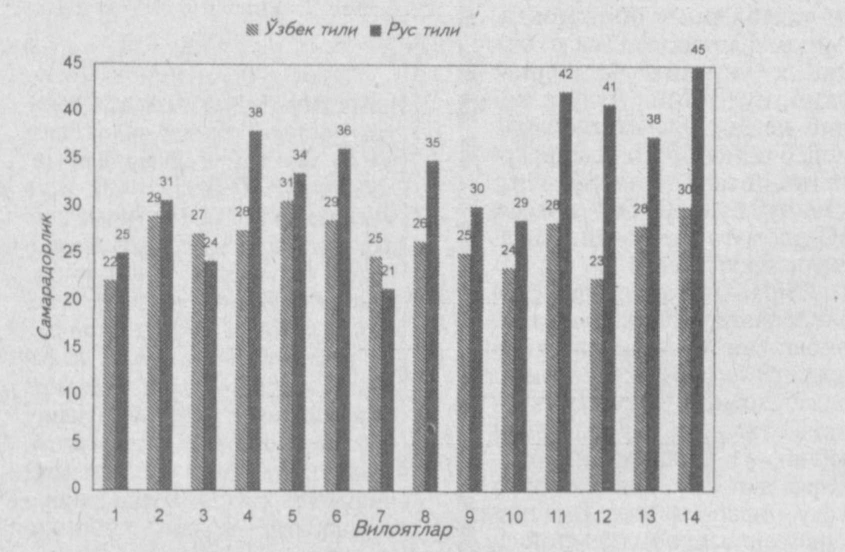

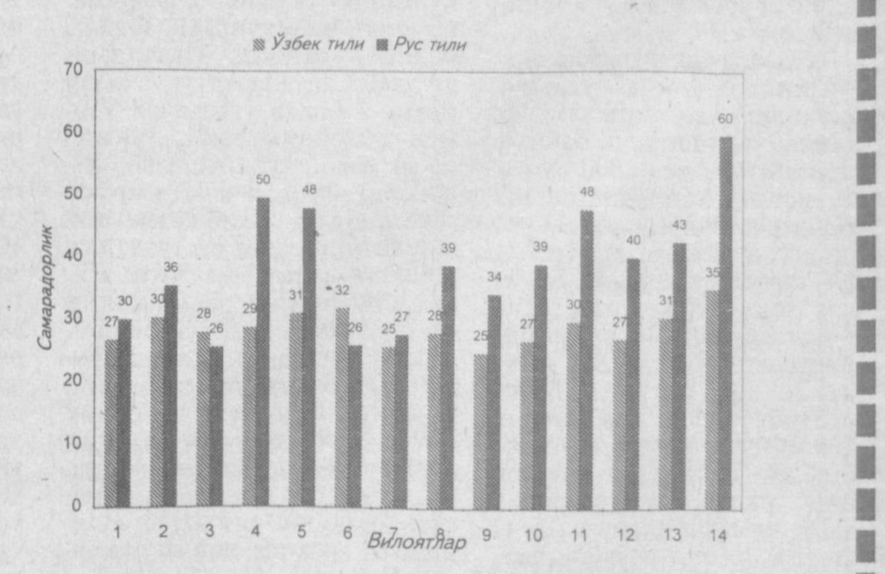

МУНОСАБАТ

Норвегияда 8 оёқли танасиз бузоқ туғилди. Норвегия олий ветеринария мактабининг профессори Асбьерн Тевик қишлоқ хўжалигида кимёвий моддаларнинг ишлатилиши бундай ҳодисага сабаб бўлган, деган фикрни билдирди.

РОБОТ НАМОЙИШИ

Япон олимлари томонидан намойиш этилган робот зинадан кўтарила олади, буюмларни эркин олиб қўяди. Роботнинг бўйи 180 сантиметр, оғирлиги эса 210 килограмм, шунинг учун унчаликка қулаб ҳам кетавермайди.

Lotin alifbosiga asoslangan yangi o'zbek yozuvini o'rganamiz

TO'QQIZINCHI MASHG'ULOT

P p (П п).

P p — лотинча босма шакли. Кириллда босма кўриниши П п. Талаффузда пе деб айтилади. Алифбода лотинча P p ўн бешинчи ўринда, кириллда эса ўн еттинчи ўринда туради.

Paxta — пахта, ipak — ипак, kanop — каноп, ko'p — кўп, deputat — депутат, podsho — подшо, topshiriq — топшириқ, posbon — посбон, peshayvon — пешайвон, poyga — пойга, peshtoq — пештоқ, parda — парда, palov — палов, parvoz — парвоз, payt — пайт ва ҳоказо.

Po'lat paxta terimiga puxta tayyorlandi — Пўлат пахта теримига пухта тайёрланди. Ipakli ip pilladan bo'ladi — ипакли ип пилладан бўлади. Cho'lponning to'plamlari chop etilmoqda — Чўлпоннинг тўпламлари чоп этилмоқда. Deputatlar tegishli topshiriq olishdilar — Депутатлар тегишли топшириқ олишдилар. Chopar payt poylab, podshohga peshvoz chiqdi — Чопар пайт пойлаб, подшоҳга пешвоз чиқди.

Вазифа: P p ҳарфининг якка ҳолда, сўз ичида ва сўзлар орқали гап таркибида қўлланилишига бир нечта мисоллар ёзинг.

Q q (Қ қ).

Qq — лотин ёзувида босма шакли. Кириллда босма шакли Ққ. Алифбода лотинча Qq ўн олтинчи ўринда турса, кириллда ўттиз учинчи ўринда.

Q q ҳарфининг амалда қўлланилиши қуйидагича:

Qo'qon — Қўқон, qurol — қурол, muvaqqat — муваққат, inqilob — инқилоб, xalq — халқ, yaqqol — яққол, o'choq — ўчоқ, oqsoqol — оқсоқол, qattiq — қаттиқ, qal'a — қалъа, qo'shimcha — қўшимча, qator — қатор, Qashqadaryo — Қашқадарё, qishloq — қишлоқ, dehqon — деҳқон, ariq — ариқ, o'roq — ўроқ ва ҳоказо.

Qilichboy Qarshidan Qo'qonga ukasini ko'rgani bordi — Қиличбой Қаршидан Қўқонга укасини кўргани борди. Samarqandning muzeylarida qadimdan qolgan qurollar bor — Самарқанднинг музейларида қадимдан қолган қуроллар бор. Qarshiboy bozordan qalin po'choqli yong'oq olib keldi — Қаршибой бозордан қалин пўчоқли ёнғоқ олиб келди. Qozoqlarda qo'y ko'p bo'ladi — Қозоқларда қўй кўп бўлади.

Вазифа: Q q ҳарфини якка ҳолда, сўз ичида ва сўзлар орқали гап таркибида қўлланилишига мисоллар ёзинг.

Боши ўтган сонларда

(Давоми бор)

Tajriba, sinov, natija

«МАКТАБ ЖАМҒАРМАСИ» «МАҲОРАТ МАКТАБИ»ГА

(Боши 1-бетда)

номларга дуч келасизки, бу сизни қизиқтирмай қўймайди, албатта. Ва булар ҳақида мактаб директори А.Мустафоқулов шундай деди:

—Икки йилдан буён мактабимизда педагогик кенгаш тасдиқлаган Низом асосида ўқитувчиларимизнинг маҳорат мактаби иш олиб бормоқда. Жадвал асосида бир ойда бир марта машғулот ўтказилади. Ҳар бир машғулот икки қисмдан иборат бўлиб, биринчи қисмда бир соатлик намунавий дарс кузатилади ва таҳлил қилинади. Иккинчи қисмда эса ўқитувчиларнинг педагогик маҳоратини оширишга хизмат қиладиган методик маърузалар тингланади. Маҳорат мактабининг услубий бирлашмадан фарқи, бунда барча ўқитувчилар иштирок этиб, мактабдаги энг илғор тажрибалар оммалаштирилади ва ўрганилади. Мактаб машғулотларини жамоатчи-ректор, халқ таълими аълочиси, олий тоифали ўқитувчи Р.Эшиев бошқармоқда. Низомга биноан барча эҳтиёжлар мактаб фонди орқали таъминланади. Мактаб жамғармасини эса биринчилардан бўлиб ташкил этганмиз. У «Таълим тўғрисида»ги Қонуннинг 42-моддасига асосан педагогика кенгаши тасдиқлаган низом асосида тўрт йилдан бери иш олиб бормоқда. Ҳозир мактаб жамғармасининг бир йиллик кирмлари 70 минг сўмдан ошмоқда. Фондга тушумлар туман ҳокимининг қарори билан Мустақиллик ширкатидан берилган уч гектарлик ердаги деҳқончилигимиз ҳисобидан, мактаб қошида ташкил этилган касб таълими ишлаб чиқариш устахоналарида хизмат кўрсатиш эвазига тўпланмоқда. Ҳозир икки гектар майдонда мевали дарахт ўстиряпмиз. Мақсадимиз ўз боғимизга эга бўлиш. Жамғарма маблағлари эса ҳар чорак якунида аълочи ўқувчиларга стипендия беришга, рейтинг кўрсаткичлари асосида ўқитувчиларни тақдирлашга, турли оммавий тадбирларни ўтказишга, мактабни жорий таъмирлашга ишлатилмоқда. Кези келганда айтиб қўйиш керакки, уч йилдан буён мактабни жорий таъмирлашни ота-оналар ва ҳомий ташкилотнинг ёрдамисиз ўз кучимиз билан амалга ошираяпмиз.

Суҳбатимизни айнан шу нуқтасида бир оз мушоҳадага ўрин бердик. Чунки юқорида айтиб ўтганимиздек, кўпчилик камчиликлар сабабини моддий етишмовчилик, шароит деб кўрсатади. Аслида эса ҳаракат, изланиш, интилиш, мақсад ижобати гаровидир. Бу фикрларимизни айнан А.Мустафоқулов бошчилик қилаётган мактаб фаолияти исбот этиб турибди. Зеро, халқимизда: «Интилганга толе ёр», «Излаган имкон топади» каби қатор ибратомуз насиҳатлар бор. Биз мактаб директоридан касб таълими ишлаб чиқариш устахоналари ҳақида ҳам тўхталиб ўтишларини илтимос қилдик.

—Мана икки йилдирки, мактабимиз қошида 6 та ана шундай устахона ташкил этиб, ўқувчиларга турли хил касб сирларини ўргатмоқдамиз. Булар сартарошлик, этикдўзлик, сотувчилик, фотография, радиоҳаваскорлик, бичиш-тикиш устахоналаридир. Ўқувчилар бир ойнинг ўзида аҳолига 3 минг сўмдан ортиқ пуллик хизмат кўрсатишади. Келажакда устахоналаримиз сонини янада кўпайтириш ниятимиз ҳам йўқ эмас.

Бир мактаб миқёсида шунчалик муваффақиятларни кўриб, киши қувонади. Чиндан ҳам бу мактабни битирган ўқувчи эртага ҳеч бўлмаса бирон-бир касб эгаси бўлиб чиқади-ку?! Аксарият ҳолларда эса мактабларни битирган йигит-қизларни бекор қолаётганини кўряпмиз. Бу билан биз ушбу мактабда ҳамма иш жойида дея олмаймиз. Зеро, ҳикоямиз бошида мактабдаги мавжуд муаммолар ҳақида ҳам тўхталиб ўтгандик. Чунки мактаб топаётган маблағ замонавий типдаги хоналар бунёд этишга, спорт ва мажлислар зали қуришга камлик қилади. Мактаб директори бу ҳақда биз билан суҳбатда афсус билан айтиб ўтди.

— Беш йил аввал 624 ўринли мактаб қуришга лойиҳа-сметалари тайёрлагандик. Маблағ йўқлиги ишимизга халақит бермоқда. Шу ўринда ўз шахсий таклифимни ҳам айтиб ўтмоқчи эдим. Менимча, вазирлик ихтиёрида кўргазмали воситалар тайёрловчи корхона очиш вақти келди. Чунки қоғоз қимматлиги ва тақчиллиги ўқитувчиларнинг ўз кучлари билан кўргазмали қуроллар тайёрлашини чеклаб қўйди. Агар шундай корхона очилиб, режали тартибда фанларга оид кўргазмали қуроллар тайёрлаб беришса, бу айни муддао бўларди.

Х.АБДУРАҲМОНОВ.
«Маърифат»нинг махсус мухбири.

Buxoroning 2500 yilligiga

«ТАРИХИ МУЛЛОЗОДА»

ЧАШМАИ АЮБ АЛАЙҲИССАЛОМ МОЗОРЛАРИНИНГ ЗИКРИДА

Аюб алайҳиссалом қабристонининг қибла тарафида Хожа Каъбан лақаби билан машҳур бўлган Каъб бини Саид ал-Омирийнинг нурафшон мозори бор. Уни «Каъбони Обид» ҳам дер эдилар ва у Хожа абу Ҳафси Кабирнинг шериги бўлган экан, у кофирлар қўлида шаҳид бўлган. Абу Аҳмад Аскоф шундай дейди: «...Каъбон бир эски этикни кўтариб олдимга келиб, буни тузаттгин энди мен ғазотга бораман», — деб айтди. Мен: «Энди бу этикни тикиш фойдасиз, у мутлақо яроқсиз», — дедим. Хафа бўлиб: «Қўлингдан нима келса қил, мен тушимда Мустафони тўртта ёри билан кўрдим. Улар бу кеча биз билан бўласан дедилар», — деб тушини сўзлаб кетди. Бир илож қилиб этикни тикдим, Каъбон уни кийиб чиқиб кетди ва бир соатдан сўнг ҳалок бўлди. Бу воқеа 199 (814) йили бўлган эди.

Мавлоно Шамсуддин Маҳбубий (Жамолуддин Абдуллоҳ бини Иброҳим бини Аҳмад бини Абдулмалик бини Умар бини Абдулазиз Ибодий, ҳанафий фоқиҳи — Ш. В.)нинг мозори Чашмаи Аюбнинг шарқ томонида, мозор ҳавзасининг жанубидадир. Чашмаи Аюбнинг шарқ томонида Шаръобод мозорлари ҳам бор. Улар Хованд Садр уш-Шариа авлодидан бўлиб, Мавлоно Жамолуддин Маҳбубийнинг авлодларидан, уларга қариндош бўлардилар. Улар эса Ибода бини Сома

Боши ўтган сонларда

авлодларидандирлар. Насабларининг силсиласи ўрни билан баён қилинади.

Олам аломати бўлмиш Хованд Мавлоно садр уш-Шаърииаи Бузургнинг мунаввар ва пок марқадлари Шаръободда жойлашган. Фарзандлари Мавлоно Тожум — Шариа (ҳижрий 674-мелодий 1275 йили вафот қилган — Ш. В.) ва Мавлоно Бурҳон уш-шариа (Маҳмуд бини Садр уш-шариа ал-аввал — Ш. В.)нинг турбатлари кармон вилоятидадир. Уларнинг иккови ҳам олам қуёши эдилар. Хованд мавлоно Садр уш-шариа Абдуллоҳ бини Масъуд бини ал-имом Тожиддин Умар бини ал- Имом-Садр уш-шариа (Шамсуддин Аҳмад бини Жамолуддин Убайдуллоҳ) маъруф ва машҳур бўлган Убайдуллоҳ бини (Маҳмуд бини Муҳаммад бини Убайдуллоҳ бини) Иброҳим бини Аҳмад бини Абдулмалик бини Умар бини Абдулазиз бини Муҳаммад бини Жаъфар бини Халаф бини Ҳорун (ибни) Аҳмад бини Маҳбуб ибни ал- Ваид бини Ибода бини ас-Сома ал-Ансорий масжиди қурилишига асос солгандир.

Хованд Садри Шариа бу сулола бошловчиси бўлиб, арабу ажам ва олам уламоларининг устози ва халқнинг раҳбари бўлган. Ёзиб қолдирган хилма-хил асарлари уларнинг камолотларидан нишондир. Бу илмлардан ташқари, Оллоҳ уларга илми каромат, илми ладуний ва рамзийни ҳам берган. У Шайх Ҳасан Булғорий қабулига шарафманд бўлиб, 747 (1316) йили вафот қилган. Уларнинг қабри, фарзандлари ва яқинларининг марқадлари ҳам Шаръободдадир.

СОМОНИЙ СУЛТОНЛАРИНИНГ ЗИКРИДА

«Ансоб» (китоби)нинг муаллифи ва Ҳофиз Ғинжор тилидан қуйидагича баён қилинади: «Улардан энг машҳурлари олам амри одили, раъият насиҳатчиси Абу Иброҳим бини Аҳмад бини Сомон, Мавлоимиз амир-Ал-Мўмининдир.У ғазот, адлу инсоф, илм аҳлининг ҳурмати ва уларни қадрлаш тўғрисида маъруф ва машҳур ҳадисларни мисол келтириб гапирарди. У Фарғонада 234/848 йили шаввол ойида тьаваллуд топган. 295/907 йили сафар ойида Бухорода 61 ёшида вафот этган. У Баҳром Чўбиннинг авлодларидандир. (Баҳром Чўбинни Ҳусрав, Анишервони Одил Арманистон ва Озарбайжоннинг ҳокими этиб тайинланган эди. Кейинчалик у Ҳурмиз бини Нўширавон ва Парвиз бини Ҳурмизга қарши чиққан эди — (Ш. В.). Нақл қиладиларки, бир куни султон Исмоил ўз ходимлари ва аҳли рикоби билан кетаётганда, муаззин азон айтибди. Султон буни эшитиб, ўзига-ўзи: «Оллоҳ таолони ҳамма эслайди, менинг эса отда кетаётганлигим одобсизликдир, деб отдан тушиб, намоз ўқибди. Вафотидан сўнг уни тушда кўриб, аҳволини сўрабдилар. Дебди:«Ўша таъзим ва тавозеим эвазига худо мени кечирди». Унинг отаси амир Аҳмад ибни Сомон ҳам олим ўтган экан. У Сафён бини Айина (ал-Ҳалолий ал-Куфий муҳаддис, 108—198/726—813 йиллари яшаган — Ш. В.), Исмоил бини Айина ва Язид бини Ҳорун (абу Холид Язид бини Ҳорун, Бану Салим Мавлолари, Бухоро аҳлидан ва зоҳиду муҳаддис, 1101-202 (728-817 йиллари яшаган — Ш. В) ҳадисларидан айтарди деб ривоят қилардилар. У Фарғонада 250/804 йили вафот этган.

Султон Исмоилнинг иккита акаси бор эди. Бири Абдулҳасан Наср бини Аҳмад. У ҳам олим ва муҳаддис бўлиб, 279/892 йилнинг жимод-ул ухра ойида вафот этган. Илм аҳлидан бўлган иккинчи биродари Абу Яъқуб Исҳоқ бини Аҳмад — Бухоро ҳокими эди. У Бухоро куҳандизида банди бўлган ҳолида 301/913 йили сафар ойида вафот этган.

Шоҳ Исмоил абу Насрнинг ўғли Аҳмад бини Исмоилни Жайҳун (Амударё) соҳилидаги Фирбар мавзесида 301/913 йилнинг жумодил-охир ойида ўз қуллари шаҳид қилдилар.

Шоҳ Исмоилнинг невараси Абулҳасан Наср бинни Аҳмад бини Исмоил 331/942 йили ражаб ойи пайшанба куни кечаси вафот этган. У ўттиз йилу бир ойу тўрт кун ҳукмдорлик қилган. Абу Муҳаммад Нуҳ бини Наср бини Аҳмад бини Исмоилнинг вафоти 343/954 йили, шанба куни, рабиъ ул-охир ойида бўлган.

Абулфаворис Абдулмалик бини Нуҳ бини Наср бини Аҳмад бини Исмоил шаввол ойининг чоршанба куни 350/961 йили вафот этган.

Абулқосим Нуҳ бини Мансур бини Нуҳ эса 378/988 йили ражаб ойида дунёдан кўз юмди. У 21 йилу тўққиз ойу бир неча кун ҳукмронлик қилган. Унинг буйруғига биноан фарзанди Абулҳорис Мансур бини Нуҳ номига 378/988 йили хутба ўқиганлар. Назмда ҳам сомоний султонларини авсф қилганлар.

Тўққиз тан эдилар Сомонийлардан машҳур
Ҳар бири бир вилоят ва шаҳарга мазкур
Биттадан Исмоил, Аҳмад ва Наср
Иккитадан Нуҳ, Абдулмалик ва Мансур.

Шеърда иккита Абдулмалик бўлганлиги ҳақида айтилган, аммо «Ансоб» китобида битта исм келтирилади. Айтишларича, сомонийлар салтанатлари 120 йил ҳукм сурган.

Сомония қабристонининг жанубий тарафидан бир оз юргандан кейин муҳаддис олим Абу Абдуллоҳ Муҳаммад бини Аҳмад бини Муҳаммад бини Сулаймон бини Комил ал-Бухорий ал-Варроқ машҳур ба Ғинжор ал Ҳофизнинг мунаввар мозори чиқади. У «Тарихи Бухоро» ва «Фазоил-ус-саҳоба ал-арбаъа («Тўрт саҳобалар фазилатлари») номли китобларнинг муаллифидир. Унинг Ғинжор лақабини олишига сабаб шуки, ал-имом ал-муҳаддис Исо Шо бини Мусо ат-Таййма ал-Ғинжор асарларига татаббуъ қилган экан. У 402/1021 йили вафот этган экан.

Исо бини Мусо ал-Ғинжор ҳам Бухоро аҳлидан ва эски муҳаддислардан ҳисобланади, бироқ у Сарахсда 185/801 йили вафот қилган. Унинг икки муборак юзи доимо қизиллигидан шундай лақаб берган эканлар.

(Давоми бор).

Ta'lim va tadbirkorlik

МУҚОБИЛ МАНБАЛАР

Республикамиз раҳбарияти таълим-тарбия соҳасига устивор йўналиш сифатида эътиборни қаратиб, уни маблағ билан таъминлашни йилдан-йилга оширмоқда. Шу мақсадларга 1991 йилда давлат умумхаражатининг 17,8 фоизи ажратилган бўлса, ҳозирга келиб бу кўрсаткич 24,7 фоизга кўтарилди. Маблағ билан таъминлашнинг муқобил йўлларини ҳам излаб топиш, ҳомийлик ва таълим-тарбия муассасаларининг ўз имкониятларидан келиб чиқиб, топаётган маблағлари эса уларнинг моддий базасини янада мустаҳкамлашда тобора муҳим аҳамият касб этмоқда. Ҳозир республикамизда таълим муассасаларининг ўз-ўзини бошқариш ва ўзини-ўзи қўшимча маблағ билан таъминлаш ҳаракати ҳам ривожланиб бормоқда. Кўпгина таълим-тарбия муассасалари бу борада, қисман бўлсада ижобий ютуқларга эришмоқдалар. Халқ таълими вазирлиги бўйича ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлардан ва аҳолига пуллик хизмат кўрсатишдан тушаётган маблағнинг йил сайин ўсаётганлигини қуйидаги мисолларда кўриш мумкин: 1994 йилда 19 миллион 900 минг сўмлик саноат моллари ишлаб чиқарилган бўлса, 1996 йилда бу кўрсаткич 106 миллион 300 минг сўмга (шундан 63 миллион 700 минг сўмлик халқ истеъмоли моллари) етди. Аҳолига пуллик хизмат кўрсатиш 1994 йилда 15 миллион 300 минг сўмни ташкил этган бўлса, 1996 йилда 471 миллион сўмга етди. Шунингдек, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришда ҳам яхши натижаларга эришилаётир. 1994 йилда бу кўрсаткич 13 млн. 500 минг сўм бўлган бўлса, ҳозирда 68 млн. 800 минг сўмга етди. Бу маблағларнинг барчаси халқ таълими тизимидаги ташкилотлар, умумтаълим муассасалари, мактабгача ва мактабдан ташқари муассасалар, олий ва ўрта махсус таълим муассасалари раҳбарлари ва жамоасининг тадбиркорликлари, меҳнатлари эвазига топилмоқда. Тадбиркорликда ибрат кўрсатаётган жамоалар ҳам кўп.

Айниқса, Ургут туманидаги 28, Дўстлик туманидаги 10, Хива туманидаги 21, Тошкент шаҳридаги 145-мактаблар, Наманган туманидаги 13-ҳунар билим юрти, Денов, Қибрай туманлари ва Бешариқ шаҳридаги ҳунар лицейлари жамоаларининг бу борада қилаётган ишлари диққатга сазовордир.

Таълимдаги тадбиркорликнинг ўзига хос жиҳати, аввало, ўз зиммасидаги вазифалар доирасида фаолият кўрсатишдир. Масалан, тайёрлов бўлимлари, якка тартибда репититорлик, тарбияни такомиллаштириш, соғломлаштириш, педагогик ёрдам кўрсатиш каби хизмат турларини ташкил этиб, шу орқали қўшимча маблағ топиш. Хизматнинг бу каби турларида мавжуд бўлган турли-туман тўгаракларда, кичик устахоналарда болалар ноёб ҳунарлар сирларини ҳам ўрганишмоқда.

Шунингдек, кўпгина ўқув муассасалари қишлоқ хўжалиги ва чорва маҳсулотлари етиштиришни йўлга қўйишган. Ҳозирда 2214 тадан ошиқ мактабларнинг 3541 гектар экин майдони, 518 гектардан зиёд боғи бор. Улар пахта, ғалла, полиз экинлари, шоли экишиб, даромад кўришмоқда. Шунингдек, мактаблар ихтиёридаги ёрдамчи хўжаликларда минглаб қорамол, қўй — қўзилар мавжуд. Бу каби ишларни янада жонлантириш, уни режали ташкил этиш борасида Халқ таълими вазирлигининг бир қатор расмий ва меъёрий ҳужжатлари чиққан. Улар асосида таълим муассасаларида ишлар қизғин олиб борилмоқда.

Шу ўринда ўқитувчи-ю ўқувчилар асосий ишлари қолиб, хўжалик ишлари билан банд бўлиб қолмаяптимикин, деган ҳақли савол туғилади. Халқ таълими вазирлиги масаланинг ана шу жиҳатини ҳам ҳисобга олиб, бу каби ишларга асосан хизматчиларни, четдан қўшимча ишчи кучларни жалб этишни тавсия этган.

Сўнгги пайтда республикамизда иқтисодиёт маълум маънода изга тушиб, изчиллик билан ривожланиш сари юз тутаётган бир паллада юртбошимиз томонидан маънавият ва маърифатга алоҳида эътиборнинг янада кучайтирилганлиги айни муддао бўлди. Шу муносабат билан Президентимизнинг «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази фаолиятини такомиллаштириш ва унинг самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги Фармони биринчи галда мураббийлар учун юксак вазифаларни юклаш баробарида улар доимий давлат ҳимоясида эканлигининг кафолати ҳам бўлди. Бу Фармоннинг яна бир муҳим жиҳати, жамоатчиликни ёшлар тарбияси, таълими янада кенгроқ тушунтирадиган бўлсак, маънавияти-маърифатини керакли даражага кўтариш ишига жалб этди. Жойларда вилоят, туман, хўжалик раҳбарлари ўз ҳудудларидаги мактабларнинг, болалар боғчаларининг ғамхўрига айланмоқда. Кўпгина туманларда ҳокимликлар йирик-йирик ташкилотларни, корхоналарни уларга оталиқ ташкилоти сифатида биркитишган. Улар доимий равишда бу муассасалар иссиқ-совуғидан хабардор бўлиб туришибди. Тошкент шаҳридаги «Новатор» кичик корхонаси фахрий ўқитувчилар жамғармасига 20 минг сўм, «Ўзбекистон ҳаво йўллари» авиакомпанияси Миробод туманидаги 53-мактабга 150 минг сўм, «Гўштсут савдо» трести 147-мактабга 50 минг сўм, «Парранда» ишлаб чиқариш бирлашмаси 90 минг сўм, «Ўрта Осиё трансқурилиш» тресті 70 минг сўм миқдорида маблағ ажратди. Қорақалпоғистон Республикаси Қўнғирот шаҳридаги «Ёрдам берувчи жамғарма» томонидан 115 ўқувчига 19063 сўмлик кийим-кечаклар, ўқув-ёзув қуроллари бепул берилди. Ота-онаси йўқ болаларга 50 сўмдан нафақа берилаяпти.

Андижон вилоятидаги ҳунар-техника билим юртлари ва янги турдаги ўқув муассасалари, жумладан, 13-ХБТЮ «ДЭУ» корпорацияси билан, 16-ҳунар лицейи Қўрғонтепа ип-газлама комбинати билан, 35-ҲТБЮ «Андижонкабель» заводи билан, 37-ҲТБЮ ва 9-гимназия «Асака ёғ-мой комбинати» ва «ДЭУ» корпорацияси билан яқиндан ҳамкорлик қилмоқдалар. Ҳомий ташкилотларнинг ҳар бири ўқув муассасаларига 500—600 минг сўмдан зиёд ҳомийлик ёрдамини кўрсатганлар.

Қашқадарё вилояти Баҳористон туманидаги «Чандир» жамоа хўжалиги (раиси З. Эркаев) ўз ҳисобидан 624 ўринли мактаб биноси қурмоқда. 25, 29 ва 35-жамоа ширкат хўжаликлари томонидан ўқитувчи ва тарбиячиларга 63,7 тонна ғалла, 7,4 тонна пахта ёғи, 161 килограмм гўшт, 3800 сўм нақд пул берилган.

Самарқанд тумани ҳокимлиги (ҳоким Раҳимахон Ҳакимова) 547 нафар кам даромадли, серфарзанд ўқитувчилар оиласига 250 минг сўм моддий ёрдам пули берди. Ўтган йил якунида 500 нафар педагогга 2,5 млн. сўмлик моддий ёрдам кўрсатилган. Ҳомийлар, туман паррандачилик фабрикаси, матлубот жамияти ва қишлоқ фуқаролар йиғини томонидан 5001 нафар ўқитувчи ва тарбиячиларга 1 млн. 500 минг сўм ёрдам кўрсатилди. Ижтимоий ҳимояга муҳтож бўлган 488 нафар ўқувчига 557 минг сўмлик миқдорида кийим-бош олиб берилди. 1996 йил ҳам бу ғамхўрлик янада кўпайди. Жумладан, 65 нафар иқтидорли ўқувчига 100 сўмдан стипендия берилиб келинмоқда.

Денов шаҳридаги «Чағониён» ҳиссадорлик жамияти (раиси Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати Комилжон Сапиев) шаҳардаги 1-болалар боғчаси ҳамда 4-мактабни ўз оталиғига олиб, уларга бир миллион сўмга яқин маблағ билан ёрдам берган.

Бу каби ҳомийликлар ҳам маълум маънода таълимни маблағ билан таъминлашдаги муқобил манбалар ҳисобланади. Бироқ, бу борада ҳам қилиниши лозим бўлган ишлар талайгина. Жойларда олиб борилаётган хайрли ишлардан тегишли хулоса чиқармаётган, ҳамон танасидан боқимандаликни қувиб чиқара олмаган раҳбарлар учраб турибди. Президентимиз халқ депутатлари вилоят сессияларида бу каби қарашдаги раҳбарларнинг вақти ўтганлигини, ҳар куни халқ билан бирга, ижодкорлик, ташаббускорлик билан бошқаларга ўрнак бўладиган раҳбарлар замони келганлигини уқтирмоқда. Зеро, таълим-тарбия иши умумхалқ ишига айланиши лозим. Шундагина кўзланган мақсадга эришамиз, келажакни муносиб қўлларга топширамиз, дея комил ишонч билан айтишимиз мумкин.

Муртазо СУЛТОНОВ,
Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирининг ўринбосари.

Ёшлар муаммолари институтининг ташкил этилганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. У «Камолот» жамғармаси қошида очилган бўлса-да, асосий соҳаси ёшлар муаммолари ўрганиш, уларнинг ечимларини кўрсатиб бериш, ёшларнинг малакасини ошириш—билим бериш ҳисобланади.

Яқинда халқ депутатлари Фарғона вилоят кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида ёш кадрларни танлаш, уларга йўл очиш борасида ҳам фикрлар билдирилди. Бу муаммони ўрганиш ва ечимини топишда илмгоҳ ҳам ўз ҳиссасини қўшса айни муддао бўларди.

Германиядаги Фридрих Эберт жамғармасининг Марказий Осиё бўйича ваколатхонаси директори доктор Алфред Диболд ушбу институт меҳмони бўлди. Илмгоҳ ректори М. Қирқизбоев институт ҳақида, доктор Эберт ўз жамғармаси ҳақида гапиришгач, ҳамкорлик қилиш бўйича келишиб олдилар.

Мухбиримиз.

СУРАТЛАРДА: учрашув пайти.
Р. Галиев олган суратлар.

Tadbir

НАТИЖА ЎҚИТУВЧИГА БОҒЛИҚ

Тест синов усули ўқувчилар билим даражасини нафақат тез ва кенг қамровли тарзда, балки энг муҳими, ҳаққоний ва одилона, айни пайтда ошкора ва холис баҳолаш имконини беради. Шунга асосланган ҳолда кейинги йилларда Тошкент шаҳри мактабларида битириш имтиҳонлари компьютер техникасидан фойдаланган ҳолда тест асосида ўтказиляпти. Ўтган ўқув йили якунида шаҳарнинг 240 та умумтаълим мактабларининг 12019 нафар 11-синф битирувчилари 5 та ўқув фанидан оғзаки имтиҳонларни электрон ҳисоблаш машиналари орқали топширдилар.

1996 — 97 ўқув йилида умумтаълим мактаблари битирувчи синф ўқувчилари олий ва ўрта махсус ўқув юртларига кириш пайтидаги билимлари Республика Давлат тест маркази хулосаларига кўра ўзига хос салмоқ касб этди. Бироқ у чуқур таҳлилга муҳтож. Айрим фанларни ўқитишда жузъий камчиликлар мавжуд. Баъзи фанлар бўйича шаҳар илм масканлари ўқувчилари билими Хоразм, Самарқанд, Андижон, Бухоро вилоятлари ўқувчилари билимига қараганда бирмунча пастроқ натижани кўрсатди. Гап шундаки, юқори кўрсаткичга эришишда бир қанча омиллар мавжуд бўлишига қарамай, улар тўлиқ ишга солинмади. Булардан ташқари кўп нарсалар ўқитувчи меҳнатига ҳам боғлиқ эканлиги аён бўлди...

Тошкент шаҳар Яккасарой туманидаги 25-махсус меҳнат таълими мактабида Давлат тест марказининг пойтахт илм масканлари бўйича хулосалари ва таҳлилига бағишланган йиғилишда ана шулар хусусида сўз борди. Унда мактаб раҳбарлари, услубчи муаллимлар, туман халқ таълими бўлими вакиллари иштирок этишди. Йиғинни Ўзбекистон халқ таълими вазири ўринбосари, Тошкент шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси бошлиғи Ҳамидулла Йўлдошев очди ва бошқариб борди.

Йиғинда Республика Давлат тест маркази раҳбари Муҳсин Муҳиддинов сўзга чиқиб, тест маркази амалга оширган ишлар, тестларнинг мураккаблик савияси, уларнинг фандаги ўрни, мактабларда 11-синф ўғил-қизларини тест синовларига тайёрлаш, қабул қоидаларини кўриб чиқиш, жумладан, институтлар мутаносиблигини таъминлаш сингари масалалар юзасидан таҳлилий фикр юритди, иштирокчилардан тушган саволларга атрофлича жавоб қайтарди.

Давлат тест маркази хулосасига кўра Тошкент шаҳри ўқувчиларининг инглиз ва француз тиллари бўйича рейтинги жуда юқори бўлиб, ўғил-қизлар фан олимпиадалари беллашувларида ҳамда олий ўқув юртларига киришда ҳам ғолибликни қўлдан беришмаяпти. Бунга шаҳарда бир неча омилларга алоҳида эътибор берилаётгани сабабли эришилаяпти. Сирасини айтганда, чет тилини боғча ёшидан бошлаб ўрганиш мактабгача ёшдаги боланинг руҳий-физиологик хусусиятларига мос келади. Чунки боланикнинг бу даври билим, малака, кўникмалар олишда энг қулай фурсат бўлиб, бу билимлар таълимнинг кейинги босқичларида қўл келади. Шуни назарда тутган ҳолда шаҳар мактабгача тарбия муассасаларининг 149 тасида хорижий тиллар, жумладан, инглиз (128 та), араб (12 та) ва хитой (1 та) тилларини ўрганиш йўлга қўйилган. Натижада ўғил-қизлар боғчадан мактабга кетиш арафасида 300 — 350 та сўз бойлигига эга бўлмоқдалар...

Айрим фанларни ўқитишда шаҳар туманлари ўртасида тафовутлар бор. Масалан, она тили бўйича таълим бериш Мирзо Улуғбек туманида юқори ўринда турса, Мирообод туманида бу борадаги натижаларни яхши деб бўлмайди. Умуман олганда, шаҳар мактабларида математика, кимё, физика фанлари таълимини юқори босқичга кўтариш зарур бўлади. Бу хусусда Тошкент шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институти директори Шомухтор Шомансуров сўзлаб берди. Унинг таъкидлашича, ҳозир институт томонидан ўқув фанларининг ўқитилиш аҳволи қиёсий ўрганиляпти. Аниқланган ютуқ ва камчиликлар батафсил таҳлил қилинмоқда. Асосий эътиборни ўқитувчининг ўз фани бўйича ва психологик-педагогик жиҳатдан тайёргарлигини оширишга қаратиш зарур.

Дарҳақиқат, ўғил-қизларга таълим-тарбия бериш, уни давр талабига мос равишда янги босқичга кўтаришда ўқитувчининг ўрни беқиёс. Ўқув режалари, ўқув адабиётлари қанчалик такомиллашган бўлмасин, ҳар томонлама етук, маҳоратли муаллимларсиз кўзланган мақсадга эришиб бўлмайди.

Курбонбой МАТҚУРБОНОВ.

ҲАМКОРЛИККА КЕЛИШИБ ОЛИНДИ

Яқинда Чилонзор туман ҳокимиятида «Бола тарбиясида оила —мактаб — маҳалла ва ички ишлар ҳамкорлиги» мавзусида конференция бўлиб ўтди. Конференцияда ички ишлар бўлими ходимлари, маҳалла оқсоқоллари, мактаб директорлари, илмий бўлим мудирлари иштирок этдилар. Уни туман прокурори Мурот Солиҳов олиб борди.

Конференцияда балоғат ёшига етмаган ўсмирлар орасида жиноятчиликнинг олдини олиш ва огоҳлантириш масалалари кўриб чиқилди. Туман ҳокими муовини Мунира Обидова, шаҳар балоғатга етмаган болалар билан ишлаш бўлими бошлиғи Муҳтарам Ражабова, туман халқ таълими бўлими мудири Малик Абдалимов, «Гулистон» маҳалла оқсоқоли Йўлдош Абдураҳмонов, 103-гимназия мактаб директори И. Исомовалар сўзга чиқишиб, бугунги кунда Чилонзор туманида балоғатга етмаган ўсмирлар орасидаги қонунбузарлик қай даражада эканлиги ҳақида тўхталиб ўтишди.

Шунингдек, конференцияда Республика ички ишлар вазирлиги балоғатга етмаган ёшлар билан ишлаш бошқармаси бошлиғи Илҳом Хилватов ҳам иштирок этди.

Конференция сўнггида Чилонзор туман ҳокимлиги ички ишлар бўлими, мактаб, маҳалла ўз олдига бир қатор вазифаларни қўйди ва биргаликда иш олиб бориш учун тадбирлар ишлаб чиқдилар.

Инобат ҚЎЧҚОРОВА,
Чилонзор туман ХТБ назоратчиси.

Maorifimiz tarixidan

МУНАВВАРҚОРИНИНГ МУАЛЛИМЛАРГА ҲАДЯСИ

Бугун истиқлол ҳақида сўз кетганда, беихтиёр хаёлингга жадидчилик ҳаракати ва унинг намоёндалари келади. Бу бежиз эмас, албатта. Жадидлар жабрдийда Туркистонни мустамлака исканжасидан халос қилиш, мазлум миллат қалбига маърифат, озодлик ва эрк нурини сочиш учун курашган, шу йўлда жонларини қурбон қилган чин фидойилардир. Мунавварқори Абдурашидхон ўғли ана шу ҳаракатнинг илғор вакилларидан бири эди. У ўлкада маориф тизими ислоҳи учун курашган, янги усул мактабларининг илк дастур ва дарсликларини тузиб берган. Чунончи, 1914 йил Тошкентда нашр этилган «Адаб уд дин» (Саидаҳмад Васлий асари) китоби сўнггида ҳам Мунавварқори ўз дастурини эълон қилганки, бу «Намуна мактаби»нинг ҳафталик дарс жадвалидир. Унда мактабларнинг турли синфларига, хусусан, тазҳирия (ҳозирлов), «ибтидоий» («бошланғич») ва рушдий (юқори синфлар) учун алоҳида-алоҳида дарс жадвали тақдим қилинган. Ҳар бир синфда ўтиладиган фан, дарс соати, ўқитилиши тавсия қилинган китобнинг номи ва муаллифи берилган. Булар — она тили, форс ва рус тиллари, ҳисоб, тарих, жуғрофия ҳамда диний китоблар («Қуръон», «Ҳадис», «Сабот ул ожизин» кабилар) бўлиб, муаллифлари Мунавварқори, И. Ғаспирали, Ф. Каримий, Шокиржон, С. Васлий, М. Расуллардир. Жадвалда келтирилган фанлар қуйи ёхуд юқори синфларда бир ҳафтада неча соат ўқитилиши ва қай йўсинда олиб борилиши (оғзаки ёки ёзма) аниқ кўрсатиб берилган. Ҳафтада ўтиладиган соатлар тақсими қуйидагича:

Тазҳирия (ҳозирлов) синфларида — 25 соат,

Ибтидоий (бошланғич) биринчи синфда — 25 соат,

Ибтидоий иккинчи синфда — 25 соат,

Ибтидоий учинчи синфда — 25 соат,

Рушдий (юқори) синфларда — 30 соат.

Ўқитиладиган дарсликлар ҳам оддийдан мураккабга қараб боради, бу Мунавварқори дастурларининг афзаллигини янада оширади. Зеро, шу давр адабиёти билимдонларидан бири У. Долимов таъкидлаганидек, Мунавварқорининг «Адиби аввал» дарслиги асримиз бошларида яратилган алифболар ичида мукаммаллиги билан ажралиб туради. Бу мукаммаллик унинг методикасида кўринади. Худди шу фикрни унинг дастурларига нисбатан ҳам айтиш мумкин.

Мунавварқори жадвали сўнггида шундай изоҳ берилган: **«Эҳтимолки, келажак йилда «Тарих умумий»нинг ўрнига Заки Валидийнинг «Турк-тотор тарихи» киритилса, чунки «Тарихи умумий»нинг рушдий синфларига оғирлиги маълум ўлмақдадур. Ушбу пруғромдаги китобларнинг ҳар бири эски Тошкандда «Туркистон кутубхонаси» тарафидан кўплаб ҳам чаканалаб мумкин қадар арзон баҳо ила сотилмакдадир».**

Мунавварқорининг жадвалидан олдин **«Муҳтарам муаллим афандилара ҳадя»** сарлавҳаси билан берилган, кириш сўзи қисқа бўлишига қарамай, чин фидойининг дардларини ифода эта олган. Ундан яна шу нарса ойдинлашадики, дастурнинг муаллимлар қўлига бориб етгунгача бўлган барча жараён (ҳолбуки, Туркистоннинг турли бурчакларидан дастур сўраб илтимос қилгувчилар кўп эди) муаллифнинг ўз зиммасига тушган. Ана шундай қийинчилик ва тўсиқларга қарамай, миллат маърифати учун хизмат қилишни ўзига шараф деб билган.

«Муҳтарам муаллим афандилара ҳадя»

Ҳар йили бир неча шаҳар ва қишлоқлардан усули жадида ва мактаблари учун пруғром (дарс ва китоблар жадвали) сўрагон илтимос мактублари олурман. Миллат ва маориф номина қилингон бундай ўтинчларни мамнуният ила куб вақт адо қилиб турсам ҳам муфассал бир пруғром ёзиб чиқмақға ва ўз кистамдан пучта масорифи (сарфи) ҳам тўлаб, сўрагон кишига юбормақға оғирсинуб (моддий иложсизликдан — Ж. М.) мактаб жавобини кечиктургон ва баъзи муаллим биродарларимни бир неча кун интизорлариға сабаб бўлғон вақтларим ҳам бўлмай қолмоғондур.

Бинои алайҳ, пруғром сўровчи муаллимлар ва мудир афандиларни ҳам ўзимни шул машаққатлардан қутқармак орзусида ўз идорамда бўлғон «Намуна мактаби»нинг ҳозирғи пруғромини, яъни ибтидоий ва рушдий синфларда ўқулмақда бўлғон фан ва китобларни зер (қуйи)даги жузвларда ёзуб янги усулда мактаб очмак ёки ўқутмак ташаббусида ўлан муҳтарам мудир ва муаллим афандиларга тақдим қилурман.

1914 нчи йил, 15 нчи январ.

Мунавварқори.

Ж. МЕЛИҚУЛОВ
нашрга тайёрлади.

Sport

РИНГДА БОКСЧИЛАР

Республика Мудофаа вазирлигининг боксчилар залида Республика «Меҳнат резервлари» кўнгилли спорт жамияти биринчилиги мусобақалари бўлиб ўтди. Беш кун давом этган қизғин курашларда 1981-82 йилларда туғилган 170 га яқин спортчи қизғин кураш олиб борди.

17 хил вазн тоифасидаги беллашувларда 38 боксчи финалга чиқди.

— Бу мусобақа республикамизнинг Самарқанд вилоятидан ташқари барча вилоятлар, Тошкент шаҳри ва Қорақалпоғистон Республикасидан саралланган ёш чарм қўлқоп усталари иштирок этишди, — дейди мусобақанинг бош ҳаками, спорт устаси Обиджон Зокиров. — Мусобақанинг дастлабки кунидан бошлабоқ кураш қизғин тус олди. Финалга чиққан боксчилардан жиззахлик З. Нурматов, сирдарёлик Б. Қўзиев, тошкентлик З. Абдувалиевлар чинакам маҳоратларини, ғалабага бўлган ишончларини, кураш техникасини пухта эгаллаганликларини намойиш этишди.

Ёш боксчилар баҳсида 36-38 килограмм вазнда тошкентлик Ш. Усмонбеков, 44 кг. вазнда Д. Аҳмедов, 63 кг. вазнда Б. Исматов, 38-40 кг. вазнда жиззахлик Х. Сувонқулов, 79 кг. вазнда В. Асаров, 44 кг. вазнда сирдарёлик Ш. Абдураҳмонов, 54 кг. вазнда Н. Юсупов, 44 ва 48 кг. вазнда бўстонлиқлик Ж. Айтқулов ва Н. Есенбоев, 46 кг. вазнда бухоролик Н. Қутлиев, 52 кг. вазнда қорақалпоғистонлик А. Калменов, 74 кг. вазнда андижонлик Д. Латопов, 85 кг. вазнда чирчиқлик Б. Каримов, шунингдек, бухоролик С. Раҳматов, хоразмлик Ж. Матчонов, М. Искандаровлар мусобақа чемпиони бўлишди.

Мусобақа ғолибларига «Меҳнат резервлари» кўнгилли спорт жамиятининг дипломлари топширилди.

Ёш чарм қўлқоп усталари март ойида ўтказиладиган республика биринчилигида иштирок этишади.

Мухбиримиз.

«МАЪРИФАТ» ҚЎШИҚЛАР КЎРИК-ТАНЛОВИГА

Саидмурод ҚУВВАТОВ мусиқаси
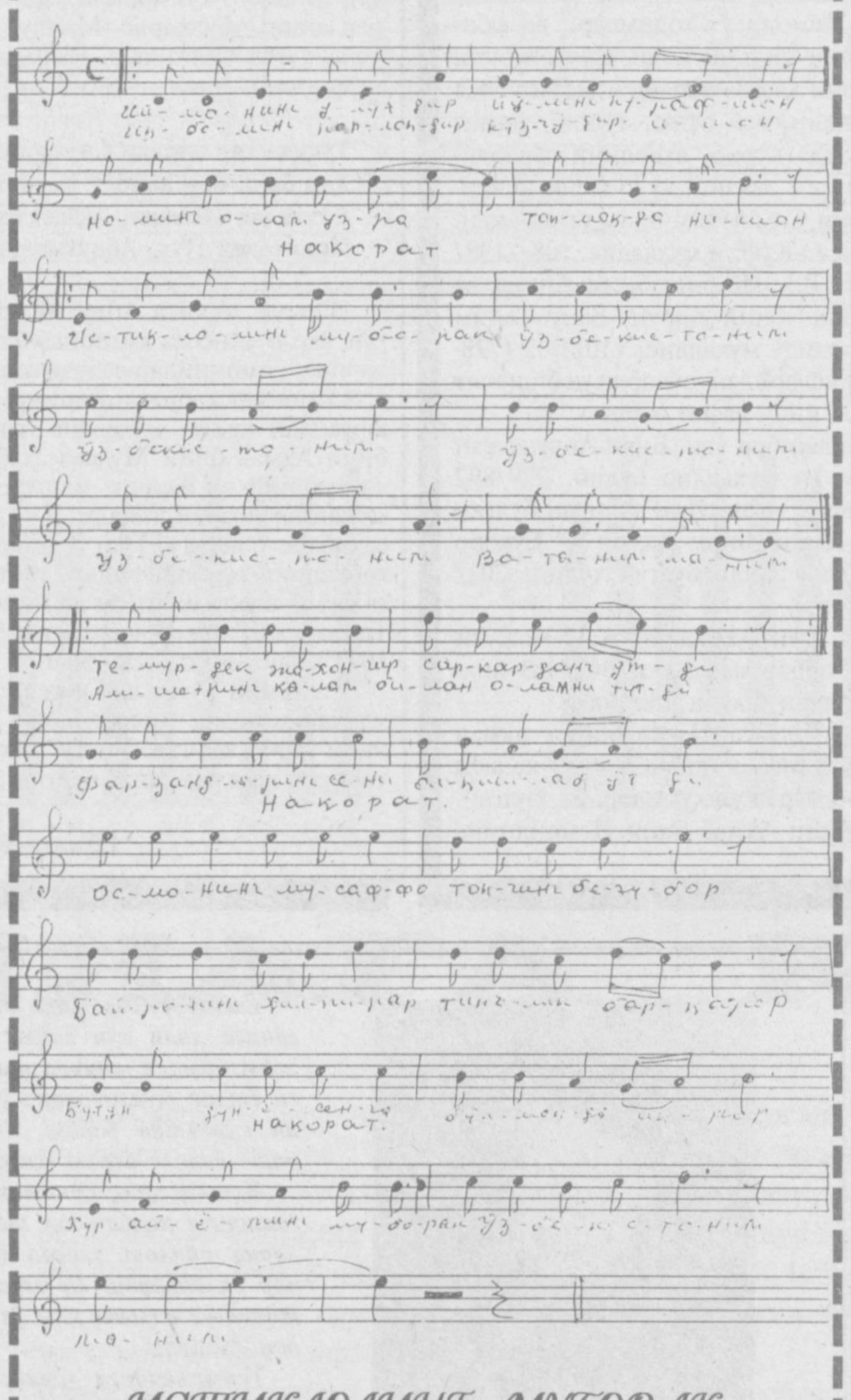
ИСТИҚЛОЛИНГ МУБОРАК

Иймонинг улуғдир, йўлинг нурафшон
Иқболинг порлоқдир кўзгудир ишон
Номинг олам узра топмоқда нишон.
Нақорат:
Истиқлолинг муборак, Ўзбекистоним
Ўзбекистоним — Ватаним маним.

Темурдек жаҳонгир саркардаинг ўтди
Алишеринг қалам билан оламни тутди
Фарзандларинг сени олқишлаб ўтди.
Нақорат:
Истиқлолинг муборак, Ўзбекистоним
Ўзбекистоним — Ватаним маним.

Осмонинг мусаффо, тонгинг беғубор
Байроғинг ҳилпирар, тинчлик барқарор
Бутун дунё сенга бўлмоқда иқрор.
Нақорат:
Истиқлолинг муборак, Ўзбекистоним
Ўзбекистоним — Ватаним маним.

Малоҳат ЖАББОРОВА,
Қашқадарё вилояти Касби туманидаги 10-мактаб ўқувчиси.

КУН ТАРТИБИДА ФУТБОЛ

Куни кеча республика Халқ таълими вазирлигида «Спорт мактаби интернатларида футбол бўйича ўтказиладиган ўқув-тарбиявий ва ўқув-машғулот ишларини йўлга қўйиш» мавзусида семинар-кенгаш бўлиб ўтди. Унда кўпгина мутасаддилар ва мутахассислар иштирок этишди.

Йиғилиш аҳли бугунги кунга келиб мамлакатимизда спорт жадал ривожланаётгани, бу эса ўз навбатида юртимизнинг дунёга танилишида ёрдам бериши ҳамда футболни ривожлантириш юзасидан вилоятларда амалга оширилаётган ишлар ҳақида алоҳида тўхталиб ўтдилар.

Семинарда республика халқ таълими вазирининг ўринбосари Хайриддин Маъсудов сўз олиб, жумладан, шундай деди:

— Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистонда футболни ривожлантиришнинг ташкилий асослари ва принципларини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори эълон қилинганидан буён орадан бир йилдан кўпроқ вақт ўтди. Ўтган давр мобайнида қарорни амалга ошириш юзасидан Халқ таълими вазирлиги ва унинг жойлардаги органлари томонидан муайян ишлар қилинди. Жумладан, бугунги кунда республикамизнинг 13 та вилоятида футбол интернатлари фаолият кўрсатиб турибди. Уларда 1075 нафардан ортиқ ўқувчи футболнинг нозик сирларини қунт ва сабот билан ўрганишаётир.

Таассуфки, Тошкент шаҳридаги, Янгиер, Навоий, Тошкент вилоятидаги мавжуд интернатларнинг моддий-техника базаси талабга мутлақо жавоб бермайди.

Сирдарё вилояти Янгиер шаҳридаги спорт интернатида услубиёт хонаси, ошхона йўқ. Етарли шароит бўлмаганлиги сабабли машғулотлар БЎСМ базасида олиб борилади. Спорт инвентарлари, юмшоқ ва қаттиқ мебеллар, тренажёрлар етишмайди. Ёш футболчилар спорт кийимлари билан тўлиқ таъминланмаган.

Навоий вилоятида ташкил этилган интернат базаси, бугунги кун талабларига мутлақо жавоб бермайди. Услубиёт хонаси, кутубхона, мебель ва спорт инвентарлари йўқ. Стадион бўлмаганлиги сабабли айни кунда машғулотлар бошқа жойларда ўтказиб турилибди.

Футболни ривожлантириш юзасидан республика Вазирлар Маҳкамасининг қарорини сўзсиз бажариш, спорт майдонлари ва стадионларнинг ҳар бир мактабда бўлишига эришиш зарур.

Шундан сўнг вилоятлар спорт интернатларининг директорлари ва илмий бўлим мудирлари ўз фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашишди. Хуллас, анжуман ишчан кайфиятда ўтди. Спорт интернатларининг галдаги вазифалари белгиланди.

Шунингдек, анжуман қатнашчилари Енгил саноат вазирлиги ташаббуси билан ташкил қилинган «Спорт кийимлари ва футбол тўплари кўргазмаси»ни бориб кўрдилар ҳамда пойтахтимиздаги Олимпия шон-шуҳрати музейига ташриф буюрдилар.

Улуғбек АКТАМОВ.

А. Авлоний номидаги халқ таълими ходимлари малакасини ошириш Марказий институтида 1997 йил март ойида режа асосида навбатдаги курслар ишлай бошлайди. Унга қуйидаги соҳаларнинг мутахассислари

ТАКЛИФ ҚИЛИНАДИ

Туман (шаҳар) ХТБ назоратчилари (Сурхондарё) — (Ўзб.) — 10—29

Ўрта мактаб директорлари (чет тиллар бўйича мутахассислар) (Ўзб.) — 3—29

Ким-биология фани методбирлашма раҳбарлари (Ўзб.) — 3—29

Туман (шаҳар) ХТБ методист-назоратчилар (иқтисодий билим асослари бўйича) (Ўзб.) — 3—29

ЭҲМни ўқув жараёнига татбиқ этиш: (бошланғич синф ўқитувчилари учун) (Ўзб.) — 3—15

Физика ўқитишда янги педагогик технологияларни қўллаш (Ўзб.) — 17—29

Ўқувчилар саройи, болалар ва ўсмирлар ижодиёт маркази директор муовинлари (Ўзб.) — 17—29

Бошланғич синф ўқитувчилари учун янги дарсликлар бўйича мақсадли курс (Ўзб.) — 3—15

Туман (шаҳар) ХТБ бошланғич синф бўйича методистлар (Ўзб.) — 3—29

Рус тили ва чет тили фанлари методбирлашма раҳбарлари (Рус.) — 3—29

Кар ва заиф эшитувчи болалар мактаб-интернат табиат ва биология фани ўқитувчилари (Ўзб.) — 3—29

Янги турдаги мактаб-лицейларнинг бош тарбиячилари (Ўзб.) — 3—29

Тарих дарсларида янги педагогик технологияларни қўллаш (Ўзб.) — 17—29

Тарихдан янги дастур ва дарсликлар бўйича мақсадли курс (маърузачилар тайёрлаш гуруҳи) (Ўзб.) — 3—15

БЎСМ (Болалар спорт мактаби директор муовинлари) (Ўзб.) — 17—29

Ёш табиатшунослар ва экологик марказ (ЁТМ) директорлари (Ўзб.) — 3—15

Лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини ўрганиш (бошланғич синф ўқитувчилари) (Ўзб.) — 3—25

Туман (шаҳар) ХТБ мудирлари учун «Таълимда бизнес ва менежмент» мақсадли курс (Ўзб.) — 24—29

Туркистон географиясини ўқитиш бўйича муаллифлик курси (П. Ғуломов) (Ўзб.) 25 (Тошкент. в)

Курсга келган тингловчилар бепул ётоқхона билан таъминланадилар. Йўл харажати ва суткалик ҳақлари Марказий институт ҳисобидан тўланади. 24 кунлик курсга келган тингловчилар санатория ва курорт варақалари билан институт қошидаги санаторий-профилакторийга 1—5 март кунигача қабул қилинади.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳар С. Раҳимов тумани, Саидов кўчаси, 6-уй. Студентлар шаҳарчаси. Телефон: 460662, 460667.

MUSHTUM

МЕҲМОНИМИЗ

ХАНДАЛАР

Қиз дарғазаб бўлиб йигитга деди:

— Гапингиз мазмунидан, сиз учун биринчи ўринда футбол, иккинчи ўринда мен турар эканман-да?!

— Йўқ, ўртада хоккей ҳам бор, жонгинам!

Фиғони ошган эр хотинига ўшқирди:

— Сен билан яшаган одам аслида тентак бўлиши керак.

— Ундай бўлса нега мендан ажралишмоқчи бўлаяпсиз? — деди хотини кулиб.

Мухтор БЕК.

Саид АҲМАД,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси

«МУШТУМ»НИНГ ЕТТИ САВОЛИ

1. Маънавиятсиз одамга энг қисқа маслаҳатингиз?

2. Кутилмаганда йирик бизнесмен ёки тадбиркорга айландингиз, дейлик, ишни нимадан бошлардингиз?

3. Ёлғон айтганмисиз? Қачон ва нима сабабдан?

4. Сизнингча жаҳли чиққан одамга биринчи ёрдам қандай кўрсатилади?

5. Баъзан билиб-билмай гуноҳ ё хато қилиб қўйганлар «шайтон йўлдан урди, шайтон адаштирди» дейишади. Сизда ҳам шундай ҳолатлар бўлганми?

6. Бозорга кириб чархпалак бўлаётган нарх-навони эшитиб, беихтиёр «инсоф сари барака» мақоли эсингизга тушса, уни қандай шарҳлайсиз?

7. Танқид ва ошкоралик тўхтаган жойда нима бошланади?

1. Ўзбекда бемаъни одам, деган гап бор. Бу саволга халқнинг ўзи жавоб бериб қўйган. Бунақаларга маслаҳат ҳайф.

2. Мендан ҳеч қачон тадбиркор ё бизнесмен чиқмаса керак. Мабодо шунақа бўлиб қолса, шу соҳа кишилари орасида энг лапашанги мен бўлсам керак.

3. Болалигимда кўп ёлғон гапирган бўлишим мумкин. Йўқ нарсага бировни ишонтириш ҳам катта санъат. Шу жиҳатдан Шўро ҳукумати катта санъаткор эди. Коммунизм деган йўқ нарсага миллион-миллион одамларни етмиш йил ишонтирди. Болалигимда айтган ёлғон гапим қаёқда-ю, ҳукуматнинг ёлғони қаёқда!

4. Бунинг йўллари кўп. Ишхонада жаҳли чиққан одамнинг ойлигини оширсангиз, ёки мукофот берсангиз, қўйдек ювош бўлиб қолади. Уйда жаҳли чиққан одамнинг орқасини хотини силаб қўйса, кўзи сузилиб ухлаб қолади.

5. Баъзан билиб-билмай хато ё гуноҳ қилганда: шайтон мени йўлдан урди дейишади. Агар мен шайтон бўлсам, шу гапни айтган одамнинг ёқасидан олиб, қачон сени йўлдан урдим, чопиб кетаётган ҳўкизнинг шохида тиш ковлашни сендан ўрганяпман-ку, дердим. Афсуски, шайтонча тилни билмайман-да.

6. Ювиб, дорга ёйиб қўйилган пайтавани ямлаб қўйган бузоқнинг эгаси сигирни савалай бошлабди. Нега пайтава ямлаган бузоқ қолиб, сигирни уряпсан, дейишса, бузоқдан кўз-қулоқ бўлиб турмагани учун ураяпман, деган экан.

Бозордаги нарх-наводан кўз-қулоқ бўлиб турмаган бозорқўмни «калтаклаш» керак.

7. Сув келмай қолган ариқдаги кўлчаларда сувлар ачиб-сасиб кетади. Ошкоралик ва танқид тўхтаган жамият димиқиб қолади. Ошкоралик билан танқид ҳавони тозалайди.

Uyaling

ЎТТИЗ ЙИЛЛИК ГАП

Муштумжон! Биз шикоят ёзиш бўйича республикада биринчи ўринда турсак керак. Ўттиз йилдан бери маҳаллий ҳокимиятдан тортиб катта идораларигача ёзган шикоятларимизни ва уларга келган жавобларнинг барини йиғса бир сандиқ бўлади. Аммо, қоғозбозликдан ўзга чора-тадбирни кўрмадик. Юқорига ёзсак, шикоятларимиз яна қуйи идорага келиб тушади. Сўнг бу ердаги мутасаддилар Бўри Қуённи кўриб: «Ҳап сенми, шошмай тур!» дегани қабилида жавоб қилишади. Шу билан гап тамом, вассалом.

Бизнинг туманда раҳбарлар тез-тез алмашиб туради. Янги келгани ваъдани қуюқ қилади, кетаётгани ваъдасини унутади.

Ўзи нима гап дерсиз. Жар солишга арзимайдию, ўттиз йилда ҳал бўлмагандан кейин «дод» деб юборасиз-да!

Хатирчи туманидаги Парахин маҳалласида каналдан келадиган оқар сув-ариқ беркилиб кетди. Дарахтлар қуриб, кўчалар вайрон бўлди. Жаврайвериб-жаврайвериб, лоток ариқ қурдирдик. Аммо у ҳам номига, бизнинг оғзимизга уриш учун қурилганми, ярқсиз чиқди.

Охирги воқеа: 1996 йилнинг ўзида саккиз ой давомида ариқ қурамиз, муҳокама қиламиз, йиғилиб туринглар, деган туман ҳокимининг қурилиш ишлари бўйича ўринбосари Г. Холиқовни кутиб, беш марта йиғилиб, беш марта тарқадик. Яна кимлар денг. Бари уруш ва меҳнат фахрийлари. Сўнг барча жавоб хатларни олиб вилоят ҳокимиятига бориб суриштирдим. Аризалар ҳокимларга берилмай, хатлар бўлимидан тўғридан-тўғри архивга топширилиб юборилганини аниқладим. Сўнг Навоий вилояти ҳокими муовини А. Халимов қабулига кириб шу тартибсизликнинг барини тушунтирдим. Ана шунча гапдан сўнг ҳам дардингни кимга айтяпсан, дейишмайди. Охири бор гапни сенга айтдим-да, Муштумжон!

Қурбон ШОМИЕВ.
Хатирчи тумани.

Achchiq-chuchuk

БЎШАШГАН СОВЧИЛАР

Қипчоқ ва Чек қишлоқларидан совчи борса биров қиз бермайдиган бўлди.

«Сиз томонда тоза ичимлик сув йўқ, газ йўқ, қизимиз яхши шароитга ўрганган», дейди қиз томон.

«Вой, 1984 йилда эди, қишлоғимизни водопроводлаштириш учун лойиҳа тузилганига, йилдан-йилга режага киритилади-ю, — деб овози пасайиб кетади йигит томоннинг, сўнг яна овози баландлайди, — газлаштириш бўйича 1992 йилдаёқ лойиҳа тайёрланган, атиги уч чақирим масофага газ қувури ётқизилса, кифоя, «Яккатут» ширкатлар уюшмаси раҳбари Қосимжон Аҳмедов омон бўлса, масалага беписанд қарамаса, худо хоҳласа, янги йилдан сув ҳам, газ ҳам бўлади, айланай. Ахир юртбошимизнинг ўзлари бу ҳақда қайғуряптилар-ку! Наҳотки?..

— Аввал газ келсин, кейин гаплашамиз, — деди қиз томон кесиб.

Йигит томон бўшашиб кўчага чиқади. Айтинг, айтинг, уларнинг орзулари ушалиб, Бешариқ туманининг чеккасида қолиб кетган Қипчоқ, Чек қишлоқларига ҳам тоза сув, газ келсин-да, ишқилиб.

М. Эгамназаров, Б. Парпиев, Ж. Қосимов, қишлоқ оқсоқоллари.

Ғерҳард БРАНСТНЕР
Олмон латифалари

ТОВУҚ ЎҒРИСИ ВА ҚУДУҚ

Бир одам ҳиммат қилиб, қишлоқни шаҳар билан боғлаган йўл ёқасида қудуқ қурибди. У ёқ-бу ёққа ўтган йўловчилар қудуқ бўйида тўхтаб, ташналикларини босиб, қудуқ қазганни дуо қилиб ўтишаркан. Иттифоқо шу қудуққа тунда кимдир тушиб кетиб, чўкиб қазо қилибди. Одамлар энди фалончи қудуқ қазимаганида пистончи ўлмасмиди, дея уни қарғашга тушибдилар.

Кейинроқ маълум бўлишича, чўкиб ўлган кимса анчадан буён қўлга тушмай юрган товуқ ўғриси бўлиб чиқибди. Ўғридан қутулганлари учун одамлар яна қудуқ барпо қилган кишини мақтай бошладилар ва уни бир сават тухум билан сийладилар.

«ЭНГ МУҲИМИ — САБР-ҚАНОАТ»

Бир кишининг қалин ўртоғи мансабга минди. Дўсти унга насиҳат қила бошлади:

— Доимо эсингда тут, энг муҳими — сабр-қаноатдир.

— Яхши, — деди ошнаси унга жавобан.

— Эсингдан чиқмасин, энг муҳими — бу, сабр-қаноат, — ўгит иккинчи бор такрорланди.

— Хўп, — деди мансабдор, — маслаҳатингга амал қиламан.

Қуйинчак дўст энди оғайнисига учинчи марта панд-насиҳат қилишга киришди.

— Илло-билло унутмагин, энг муҳим нарса — сабр-қаноат...

Шунда амалдор тутақиб, биродарига ўшқирди:

— Нима, мени жинни деб ўйлаяпсанми? Ўргилдим ўша кароматингдан!

— Ана кўрдингми, — деди босиқ дўст, — сенга шунча айтганим билан барибир сабр-тоқат қилишга кучинг етмади.

Олмон тилидан Мирзаали АКБАРОВ таржимаси.

Анвар ОБИДЖОН

ҲАРБИЙЧА ҲАЗИЛЛАР

ҚОЙИЛМАҚОМ ТАЛАБА

Ҳарбий лицейдаги аҳвол билан танишишга келган мутасадди бир талабадан сўради:

— Келажакда ким бўлмоқчисан?

— Барибир генерал бўламан.

— Яхши. Хўш, бунинг учун нималар қилаяпсан?

— Ҳозирданоқ бурчимни аъло даражада бажариб келаяпман.

— Масалан?

— Масалан, кунига тўрт маҳалдан бериладиган овқатни урпоғиниям қолдирмаяпман.

ЗАРУРАТГА ҚАРАБ

— Оддий аскар Бердиев!

— Лаббай, ўртоқ майор!

— Бу қанақаси? Ўнг этигинг ярқираб турибди, чап пойи чанг-чунг.

— Майсалар тиззадан келадиган жойда ўнг оёғимни тунка устига қўйиб, суратга тушишга тўғри келиб қолди...

ҲАРБИЙ ҲИЙЛА

«Шартли душман билан жанг» вақтида взвод командири сержант Тўқлиевни ҳузурига чорлаб, нариги томондагилардан битта «тил» тутиб келишни топширди.

— Хўп бўлади, ўртоқ лейтенант! — дея кафтини пешонага тиради Тўқлиев. — Илтимос, сигаретингиздан бир дона бериб туринг?

— Нима?! Машқ пайтида-я?!

— Кечирасиз, ўртоқ командир, бу ҳарбий ҳийла учун керак. Ташқарига чиқиб тутатишни бошласак, у ёқдагилардан биронтаси сигарет сўраб ўзи кепқолади. Таппа босамиз, вассалом.

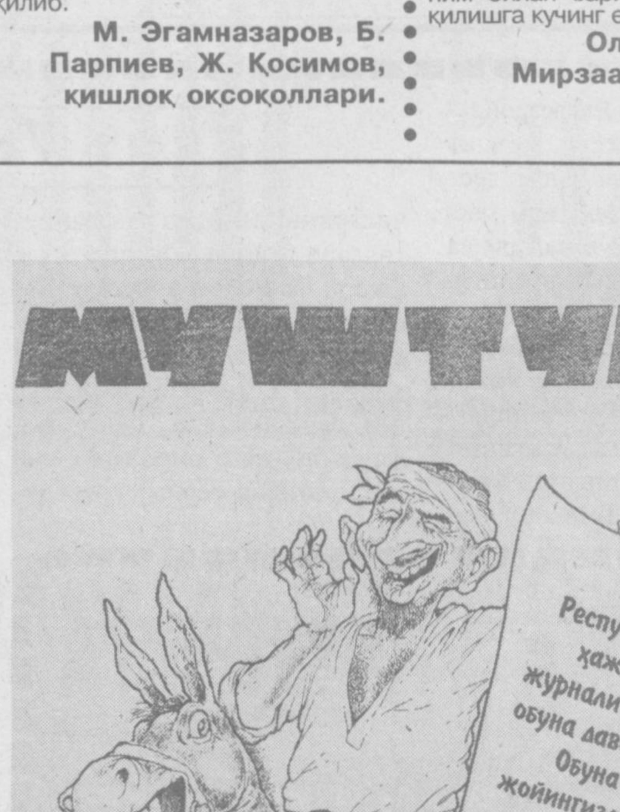

Xullas...

ЕР ОСТИДА ҚЎЗИҚОРИН

Қўзиқоринлар фақат ўрмонда, йилнинг илиқ фаслларидагина ўсиши ҳаммага аён. Бироқ, Урал алюмин заводи ходимлари қишнинг қаҳратон кунларида ҳам қўзиқорин етиштириш йўлини топдилар. Қандай қилиб, дея ҳайрон бўларсиз. Келинг, бир бошдан қисқагина баён қила қолайлик.

Ер ости фуқаро мудофааси иншооти қўзиқорин етиштириш учун қулай иқлимга эга жой эканлиги исботланди. Қаҳратон қиш кунларида ҳам бу жой илиқ бўлади. Шунинг учун бўш ётган иншоотга ишчилар сомон-қипиқ чириндиларини ташлашди. Махсус тайёрланган бу «чиринди»лардан бир ярим ой ўтгач, қўзиқоринлар патиллаб ўсиб чиқди. Дастлабки ҳосил йиғилиб, корхона ошхонасига келтирилди ва ундан ғоят мазали таомлар тайёрланди. Бу ердаги дўконда ҳам қўзиқоринлар ишчиларга сотилди. Унчалик кўп меҳнат қилмасдан ер остида қўзиқоринлар етиштириш даромад манбаи эканлиги ҳам исботланди.

Қаранг-а, қаловини топса, қор ҳам ёнади қабилидаги бу иш ҳаммага ҳам хушёқади-да!

БУТУН БОШЛИ БИР ТУМАН ЙЎҚОЛИБДИ

Оламда нима гаплар бўлмайди: туш деса туш эмас, ҳақиқат деса, ишонгиси келмайди одамнинг. Челябинск вилоятида бутун бошли Картолинск тумани йўқолиб қолибди. Ҳолбуки, бу тумандан аҳоли кўчиб ҳам кетмаган, яшаяпти, ҳудуд ҳам ўзгармаган ўз жойида, барча кўчалару, уйлару, хўжалик ва корхоналар ҳам жойида. Бироқ, бу мавжуд туман иқтисодиёт ҳисоблари рўйхатида йўқ.

Гап шундаки, 1994 йилдаёқ Картолинск тумани вилоят бюджетига киритилмаган. Собиқ маъмурият ҳам бунга эътибор бермаган. Бу йиллар давомида туман солиғини асосий корхона — Жанубий Урал темир йўли тўлаб келган. Эндиликда корхона иқтисодий чўкиб қолган. Шундагина вилоят раҳбарлари туман тақдиридан ташвишга тушганлар...

Туманда 54 минг аҳоли яшайди. Нафақахўрлар ва болаларга нафақа бериш, ишчи ва хизматчиларга маош тўлаш керак. Картолинск тумани раҳбарларининг эса пулни қайдан олишни, экиш мавсумини қандай ўтказишни ўйлаб бошлари гаранг. Туман вилоят бюджетига қачон ва қандай киритилиши эса муаммо.

Боқи-беғамликнинг оқибатини қаранг-а?

МУРДАНИНГ РУҲИ

Шифохонадаги икки энага ярим тунда ҳовлидан кетаётиб орқаларида қадам товушини эшитишди. Угирилиб қарашди-ю, тиллари калимага келмай қолди. Қаршиларида яқинда автоҳалокат натижасида ҳалок бўлган ҳамкасблари турарди....

Бу воқеа Намибиянинг Хрутфонтейн шаҳридаги шифохонада рўй берди. Қўрқувдан дағ-дағ титраган энагалар шифохона биноси ичига чопиб кирадилар. Уларнинг босиб олган, қўрқа-писа деразадан ташқарига мўралайдилар. Арвоҳ — руҳ ҳамон ташқарида тентираб юрарди.

Кейинги кунларда ҳам руҳ ўз танишларини безовта қилиб турганини беморлар ҳам айтишган...

ana shunaqa gaplar

Тошкент вилояти Уртачирчиқ туманидаги 60-ўрта мактаб томонидан 1990 йилда Мирзаҳид Ачилбаевич Ахунжанов номига берилган 089509 рақамли ўрта маълумот тўғрисидаги шаҳодатнома йўқолганлиги сабабли **БЕКОР ҚИЛИНАДИ.**

Маърифат

ТАЪСИС ЭТУВЧИЛАР:
Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги, Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси.

Бош муҳаррир Ҳалим САИДОВ

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 20.
Рақам ва далилларнинг ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар. Фойдаланилмаган мақолалар эгасига қайтарилмайди.
МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.
ТЕЛЕФОНЛАР: масъул котиб — 36-54-17, хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 36-55-58.
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.
Навбатчилар: Қурбонбой МАТҚУРБОНОВ, Олимжон ҲАЙИТ.

ИНДЕКС: 64595 Буюртма Г.-089. Тиражи 49.620. Ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2 босишга топшириш вақти — 20.00. Топширилди—19.00. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
1 2 3 4 5 6